
Πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος για τη Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού (ΓΠΠ)

Rahmenlehrplan für Heimatliche Sprache und Kultur (HSK)
Erlassen vom Bildungsrat am 28. Februar 2011

Griechische Übersetzung 2013

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
1 Σκοπός του πλαισίου αναλυτικού προγράμματος	5
2 Εξέλιξη του μαθήματος Γλώσσας Προέλευσης και Πολιτισμού: Από το ξεκίνημα έως και σήμερα.....	6
3 Ορισμοί και κατευθυντήριες αρχές	9
3.1 Ο ορισμός	9
3.2 Κατευθυντήριες αρχές.....	9
4 Διδακτικές αρχές.....	11
4.1 Βασική και ολιστική εκπαίδευση.....	11
4.2 Αξιολόγηση των μαθητριών και μαθητών.....	11
4.3 Εργασίες για το σπίτι.....	12
4.4 Μέσα μάθησης και βοηθήματα μαθήματος	12
4.5 Επιλογή της μεθόδου	12
4.6 Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα	13
5 Διδακτικός τομέας «Γλώσσα».....	14
5.1 Σημασία και ιδιαιτερότητες του μαθήματος	14
5.2 Στόχοι στη «Γλώσσα»	15
6 Διδακτικός τομέας «Άνθρωπος και περιβάλλον»	17
6.1 Σημασία και ιδιαιτερότητες του μαθήματος	17
6.2 Στόχοι στο μάθημα «Άνθρωπος και περιβάλλον»	17
7 Το μάθημα στα διάφορα επίπεδα	20
7.1 Ιδιαιτερότητες των διαφόρων επιπέδων.....	20
7.2 Επίπεδα και θέματα – επισκόπηση.....	21
8 Γλωσσάριο.....	28
9 Παράρτημα: Πλαίσιο κανονισμών του πλαισίου σπουδών.....	34
9.1 Αρχές καντονίων	34
9.2 Νομικές αρχές στο καντόνι της Ζυρίχης	35
9.3 Οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος στο καντόνι της Ζυρίχης	36

Finanzielle Unterstützung durch
den Lotteriefonds des Kantons Zürich

**LOTTERIEFONDS
KANTON ZÜRICH**

Impressum

Rahmenlehrplan für Heimatliche Sprache und
Kultur (HSK)

Herausgegeben von der Bildungsdirektion des
Kantons Zürich

Erarbeitet in Zusammenarbeit mit
den HSK-Trägerschaften

Kontaktadresse
Volksschulamt Kanton Zürich
Abteilung Pädagogisches
Sektor Interkulturelle Pädagogik
Walchestrasse 21, 8090 Zürich
Tel. 043 259 22 86
E-Mail: ikp@vsa.zh.ch
www.vsa.zh.ch/hsk

Vertrieb der deutschen Ausgabe
Lehrmittelverlag Zürich
Telefon 044 465 85 85
www.lehrmittelverlag-zuerich.ch

ISBN 978-3-03713-582-2

Vollständige überarbeitete
Zweitauflage September 2011

© Bildungsdirektion des Kantons Zürich

Die Orientierung an diesem Lehrplan wird
auch in folgenden Kantonen empfohlen:
Basel-Landschaft, Bern, Freiburg, Glarus,
Schaffhausen, St. Gallen, Thurgau und Zug.

Übersetzung der deutschen Ausgabe vom
September 2011 ins Griechisch

Trägerschaft: Griechisches Konsulat,
Bildungsbüro

Übersetzung durch Filareti Karagiannidou
und Anna Kanellou

Juni 2013

Die Übersetzungen finden sich als Download
hier: www.vsa.zh.ch/hsk

Πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος για τη Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού (ΓΠΠ)

Εισαγωγή

Η προώθηση των πολυγλωσσικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων ανήκει στα βασικά καθήκοντα του σχολείου. Αυτόν το στόχο έχει και το μάθημα Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού (ΓΠΠ), το οποίο συμπληρώνει το δημόσιο σχολείο. Σε αυτά τα μαθήματα δίγλωσσα παιδιά και νέοι επεκτείνουν τις ικανότητές τους στη γλώσσα προέλευσής τους. Επιπλέον αποκτούν γνώσεις σχετικά με τον σύγχρονο τρόπο ζωής και τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους, για παράδειγμα στην Ιστορία, τη Γεωγραφία, τη Λογοτεχνία και τις παραδόσεις. Τα μαθήματα Γλώσσας Προέλευσης και Πολιτισμού παρέχονται στο καντόνι της Ζυρίχης από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς. Οι φορείς αυτοί έχουν την επιστημονική και διοικητική στήριξη εδώ και πάνω από σαράντα χρόνια από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης του καντονιού.

Η Υπηρεσία Δημόσιων Σχολείων του καντονιού Ζυρίχης εκπόνησε με τη βοήθεια των φορέων ΓΠΠ καθώς και εξωτερικών ειδικών συνεργατών ένα πλαίσιο διδακτικού προγράμματος για αυτό το μάθημα. Στόχος ήταν η εναρμόνιση των διδακτικών προγραμμάτων των φορέων μεταξύ τους, αλλά και με το διδακτικό πρόγραμμα του Δημόσιου Σχολείου Ζυρίχης. Το διδακτικό πρόγραμμα διαθέτει την έγκριση από εκπροσώπους του εκπαιδευτικού συστήματος της Ζυρίχης και των φορέων των ΓΠΠ. Στις 3 Δεκεμβρίου 2002 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Εκπαίδευσης και την επόμενη χρονιά εκδόθηκε. Σύντομα υιοθετήθηκε και εφαρμόστηκε και από άλλα καντόνια.

Με νόμο για το δημοτικό σχολείο του 2005 και το νομοθετικό διάταγμα του 2006 καταχωρώθηκε ως μάθημα το ΓΠΠ στο καντόνι της Ζυρίχης. Η παρούσα αναδιατύπωση του αναλυτικού προγράμματος λαμβάνει υπόψη αυτές τις αλλαγές, καθώς συμπεριλαμβάνει το επίπεδο του νηπιαγωγείου. Επιπλέον έχουν γίνει περαιτέρω γλωσσικές βελτιώσεις και περιεχομένου σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό της ΓΠΠ, καθώς και με εξωτερικούς ειδικούς συνεργάτες. Αυτή η νέα μορφή έγινε αποδεκτή από τους αναγνωρισμένους φορείς ΓΠΠ. Στις 28 Φεβρουαρίου 2011 ψηφίστηκε από το Συμβούλιο Εκπαίδευσης.

Σχετικά με τη δομή της παρούσας δημοσίευσης: Το κεφάλαιο 1 εξηγεί το νόημα και το σκοπό του πλαισίου διδακτικού προγράμματος. Το κεφάλαιο 2 με μια ανασκόπηση μας πληροφορεί σχετικά με την ιστορική εξέλιξη του μαθήματος ΓΠΠ στο καντόνι της Ζυρίχης. Το βασικό πλαίσιο διδακτικού προγράμματος ΓΠΠ προσανατολίζεται στο διδακτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου Ζυρίχης. Το κεφάλαιο 3 περιγράφει τις κατευθυντήριες ιδέες, το κεφάλαιο 4 στις διδακτικές αρχές. Τα κεφάλαια 5 και 6 αφιερώνονται στους δυο διδακτικούς τομείς «Γλώσσα» και «Άνθρωπος και Περιβάλλον». Παράλληλα περιγράφουν τη σημασία του κάθε τομέα και στη συνέχεια ορίζουν τους στόχους, οι οποίοι πρέπει να έχουν επιτευχθεί μέχρι το τέλος της ενδεκαετούς υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Γενικοί στόχοι των επιπέδων και των τάξεων δεν υπάρχουν στο υπάρχον διδακτικό πρόγραμμα. Η διατύπωση αυτών είναι θέμα του εκάστοτε φορέα και των εκπαιδευτικών. Για αυτό το λόγο το κεφάλαιο 7 περιορίζεται σε γενικές σκέψεις και κάνει μια επισκόπηση σε κατάλληλα θέματα για το μάθημα.

Το γλωσσάριο (κεφάλαιο 8) εξηγεί αναλυτικά όλους τους όρους, οι οποίοι έχουν τεθεί σε αυτό το κείμενο. Σημαντικότεροι είναι οι εξής ορισμοί: Η γλώσσα διδασκαλίας στο ΓΠΠ είναι για τα περισσότερα παιδιά η *πρώτη τους γλώσσα* (παλιότερα *μητρική γλώσσα*), για άλλα είναι μια *δεύτερη γλώσσα*. Χάριν ευκολίας το παρόν αναλυτικό πρόγραμμα ονομάζει τη *γλώσσα διδασκαλίας* ως *γλώσσα προέλευσης*. Επίσης *δίγλωσσα* ονομάζονται και τα παιδιά που μιλούν περισσότερες από δύο γλώσσες. Με την έννοια *κουλτούρα προέλευσης* ενός παιδιού εννοείται η κουλτούρα της χώρας από την οποία κατάγεται η οικογένειά του – ακόμη και αν το ίδιο το παιδί έχει μεγαλώσει στην Ελβετία. Το ίδιο ισχύει με τον όρο *χώρα προέλευσης*.

Το παράρτημα (Κεφάλαιο 9) περιέχει το νομικό πλαίσιο του μαθήματος ΓΠΠ. Επιπλέον έχει προστεθεί μια περιγραφή από την Υπηρεσία Δημόσιου Σχολείου για τις ισχύουσες διαδικασίες και τις οργανωτικές φόρμες.

1 Σκοπός του πλαισίου αναλυτικού προγράμματος

Το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος δημιουργήθηκε ώστε οι στόχοι του ΓΠΠ να προσανατολιστούν με τις σύγχρονες ανάγκες των δίγλωσσων παιδιών και να εναρμονίζονται με το πρόγραμμα μαθημάτων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο σκοπός χρήσης είναι τριπλός:

Πρώτα από όλα το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος είναι για τους φορείς του ΓΠΠ ένα εργαλείο, ώστε να αναπτύξουν το δικό τους πρόγραμμα διδασκαλίας και να συντονιστούν με το πρόγραμμα διδασκαλίας του δημόσιου σχολείου. Βέβαια, οι αρχικές θέσεις είναι διάφορες: Φορείς, οι οποίοι οργανώνουν τώρα τα μαθήματά τους, μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για τον προσανατολισμό της σύνταξης του προγράμματος διδασκαλίας. Οι κρατικοί φορείς αντίθετα διαθέτουν κατά κανόνα ήδη ένα πρόγραμμα διδασκαλίας, το οποίο έχει καθοριστεί από το Υπουργείο Παιδείας της κάθε χώρας προέλευσης. Όπου είναι απαραίτητο, προσαρμόζουν το περιεχόμενο του μαθήματος, έτσι ώστε αυτό να καλύπτει τα βασικά σημεία του πλαισίου αναλυτικού προγράμματος και να μην έρχεται σε αντίθεση με αυτό. Όλοι οι φορείς έχουν την επιλογή να εστιάσουν ιδιαίτερα σε κάποιους στόχους και θέματα του πλαισίου αναλυτικού προγράμματος, σύμφωνα με τις δικές τους ανάγκες. Καθώς έχουν στη διάθεσή τους δυο έως τέσσερις διδακτικές ώρες την εβδομάδα και οι ομάδες είναι ανομοιογενείς όσον αφορά την ηλικία, τις γνώσεις και τις επιδόσεις, πρέπει να τεθεί ένα κέντρο βάρους.

Δεύτερον, το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος αποτελεί σημείο αναφοράς της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, όταν πρόκειται να εξετάσει την αίτηση ενός εκπαιδευτικού φορέα προς αναγνώριση. Αγνωρίζονται μόνο οι φορείς, των οποίων το σχέδιο διδασκαλίας και το μάθημα ανταποκρίνονται στο πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος. Αυτό το αναλυτικό πρόγραμμα είναι για τους αναγνωρισμένους φορείς υποχρεωτικό: προσδιορίζει τα πλαίσια, εντός των οποίων καθορίζονται οι συγκεκριμένοι στόχοι και τα περιεχόμενα του δικού τους σχεδίου διδασκαλίας για το δικό τους μάθημα.

Τρίτον, το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος χρησιμεύει και ως βάση διαπραγματεύσεων: Προσφέρει στους φορείς, στο διδακτικό προσωπικό, στις τοπικές και στις αρχές του καντονιού, όπως και στα ιδρύματα εκπαίδευσης μια κοινή βάση όσον αφορά τις προϋποθέσεις, τους στόχους, το περιεχόμενο και τους ορισμούς των μαθημάτων ΓΠΠ.

Το παρόν σχέδιο διδασκαλίας ανταποκρίνεται στις τρέχουσες συνθήκες και προδιαγραφές στο Καντόνι της Ζυρίχης. Πληροφορίες για τα ΓΠΠ στα άλλα καντόνια μπορείτε να βρείτε στη βάση δεδομένων της Ελβετικής Διάσκεψης Διευθυντών Εκπαίδευσης των Καντονιών (EDK). Πολύ χρήσιμα για τα ΓΠΠ είναι κάποια διεθνή μέσα, που δημιουργήθηκαν για την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Με αυτό εννοούμε κυρίως το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (GER), το οποίο συγκεκριμενοποιήθηκε με το Ευρωπαϊκό Χαρτοφυλάκιο Γλωσσών (ESP)¹.

---

¹ Τη βάση δεδομένων της Ελβετικής Διάσκεψης Διευθυντών Εκπαίδευσης των Καντονιών (EDK) μπορείτε να δείτε εδώ: <http://www.edk.ch/dyn/19191.php>. Χρήσιμες πληροφορίες για το ESP εδώ: www.sprachenportfolio.ch.

2 Εξέλιξη του μαθήματος Γλώσσας Προέλευσης και Πολιτισμού: Από το ξεκίνημα έως και σήμερα

Με πρωτοβουλία των πολιτικών προσφύγων της Ιταλίας δημιουργήθηκαν στην δεκαετία του '30 του τελευταίου αιώνα τα πρώτα μαθήματα Γλώσσας Προέλευσης και Πολιτισμού (ΓΠΠ) στο Καντόνι της Ζυρίχης. Με την αυξανόμενη ιταλική μετανάστευση αυξήθηκε ο αριθμός των ιταλικών μαθημάτων ΓΠΠ σταθερά. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 άρχισαν να προσφέρουν μαθήματα και σύλλογοι γονέων από άλλες εθνικότητες. Με την πάροδο του χρόνου ανέλαβαν ορισμένες χώρες καταγωγής την οργάνωση αυτών των μαθημάτων. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης στις 26 Ιουνίου 1966 πήρε την πρώτη απόφαση για αυτό το θέμα και επέτρεπε, αρχικώς δοκιμαστικά, να διοργανώνονταν αυτά τα τμήματα στα πλαίσια της Δημόσιας Εκπαίδευσης. Αρχικά εφαρμόστηκε μόνο για το μάθημα ιταλικών, το οποίο μέχρι τότε δεν επιτρεπόταν να γίνει εντός «κανονικού σχολικού ωραρίου».

Με μία μεταγενέστερη απόφασή του στις 16 Μαΐου 1972 η Επιτροπή Παιδείας επέτρεπε στις σχολικές κοινότητες να αποφασίσουν για το αν τα ιταλικά και αργότερα τα ισπανικά τμήματα θα ενταχθούν στο τακτικό ωρολόγιο πρόγραμμα. Τον ίδιο χρόνο η Ελβετική Διάσκεψη των Διευθυντών Εκπαίδευσης των Καντονιών (EDK) πρότεινε να ενταχθούν εντός του σχολικού ωρολογίου προγράμματος δυο ώρες μαθημάτων ΓΠΠ.

Το 1982 το Ιταλικό και Ισπανικό Προξενείο, καθώς και μια «Συντονιστική Ομάδα της Ένωσης Αλλοδαπών Γονέων στο Καντόνι της Ζυρίχης» αιτήθηκαν στο Συμβούλιο Εκπαίδευσης να ενσωματώσει τα ΓΠΠ στην σχολική ζωή και να επιτρέψει την αναγραφή του βαθμού ΓΠΠ στους σχολικούς ελέγχους. Με την απόφαση της 8^{ης} Νοεμβρίου 1983 η Επιτροπή Παιδείας εκπλήρωσε αυτές τις επιθυμίες και επέτρεψε δοκιμαστικά τα ΓΠΠ όλων των εθνικοτήτων. Αυτός η καινούρια ρύθμιση αναβάθμισε τα μαθήματα και τα έκανε πιο γνωστά. Ταυτόχρονα οι φορείς των ΓΠΠ, οι υπηρεσίες της Ζυρίχης και οι εκπαιδευτικοί άρχισαν να συνεργάζονται (δημιουργία αναλυτικών προγραμμάτων ΓΠΠ και εκπαιδευτικού υλικού, επιμορφώσεις, πιλοτικά προγράμματα). Μετά από μια οκτάχρονη δοκιμαστική φάση αξιολογήθηκαν τα αποτελέσματα. Από αυτό προέκυψε ένας κανονισμός σχετικά με τη «Διεξαγωγή των μαθημάτων στη Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού», ο οποίος ψηφίστηκε στις 11 Ιουνίου 1992 από την Επιτροπή Παιδείας. Αυτή η απόφαση θεμελίωσε το μάθημα στο δημόσιο σχολείο της Ζυρίχης. Άνοιξε το δρόμο ώστε η Διεύθυνση Αγωγής (σήμερα Διεύθυνση Εκπαίδευσης) να αναγνωρίσει μη κρατικούς φορείς. Οι κανονισμοί αυτοί καταργήθηκαν, από τη στιγμή που τα ΓΠΠ βρήκαν νέα νομική βάση στο νόμο του 2005 των δημόσιων σχολείων και στο διάταγμα του 2006 των δημοτικών σχολείων.

Μέχρι και τη δεκαετία του '80, εκτός από την Ιταλία και την Ισπανία, μόνο λίγες χώρες οργάνωναν ΓΠΠ: Γιουγκοσλαβία, Τουρκία, Ελλάδα και Πορτογαλία. Μόλις στη δεκαετία του '90 εμφανίζονται συνεχώς επιπλέον προσφορές μαθημάτων. Τη σχολική χρονιά 2010/11 22 φορείς αναγνωρίζονται από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Τα προσφερόμενα και αναγνωρισμένα από τα προξενεία και πρεσβείες ΓΠΠ (κατάσταση του 2011):

Ελληνικά	Κροατικά	Σερβικά
Ισπανικά (Ισπανία)	Ουγγρικά	Σλοβένικα
Ιταλικά	Πορτογαλικά (Πορτογαλία)	Τούρκικα

ΤΓΠ από μη κρατικούς φορείς :

Αλβανικά	Ισπανικά (Λατινική Αμερική)	Πορτογαλικά (Βραζιλία)
Αραβικά	Κινέζικα	Ρώσικα
Βοσνιακά	Κορεάτικα	Σουηδικά
Βουλγαρικά	Κούρδικα (Σοράνι)	Φιλανδικά
Γαλλικά		

Οι παραπάνω προσφορές μαθημάτων είναι αναγνωρισμένες από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Μαθήματα προσφέρονται και από άλλες γλώσσες. Οργανώνονται από ιδιωτικές ομάδες, οι οποίες έως τώρα δεν έχουν υποβάλει αίτηση αναγνώρισης στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Από το 1992, που η Επιτροπή Εκπαίδευσης εξέδωσε τον κανονισμό για το μάθημα ΓΠΠ, αυξήθηκε αλματωδώς ο αριθμός των συμμετεχόντων. Τη σχολική χρονιά 2009/10 ανέρχονταν σε πάνω από 10.000. Το ποσοστό των συμμετεχόντων, ανάλογα με τη γλώσσα, διαφοροποιείται σημαντικά. Αυτές οι διαφορές εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες: το μέγεθος της γλωσσικής ομάδας, την οργανωτική και οικονομική κατάσταση των φορέων, την υποστήριξη από τη χώρα προέλευσης κτλ.

Επίσης ο σχεδιασμός διδασκαλίας ποικίλει. Η ποικιλομορφία αυτή αντιστακτά το γεγονός ότι οι μεμονωμένοι φορείς και οι γλωσσικές κοινότητες από ορισμένες απόψεις διαφέρουν – οι οποίες συσχετίζονται με την κατανόηση της εκπαίδευσης, τους λόγους της μετανάστευσης ή της φυγής, την ιστορική εμπειρία ή την αντίληψη της ζωής στην Ελβετία.

Αρχικώς το μάθημα σκόπευε στη γενική σχολική (επαν-)ένταξη στη χώρα προέλευσης. Με την πάροδο του χρόνου όμως αυτό άλλαξε και για αυτό το λόγο και οι στόχοι του μαθήματος: Η εμπειρία έδειξε πως μόνο ένα μικρό μέρος των μαθητών επιστρέφει στη χώρα προέλευσης. Επομένως στόχος του μαθήματος έγινε η υποστήριξη των παιδιών της πρώτης και δεύτερης μεταναστευτικής γενιάς στην ένταξή τους στην εδώ κοινωνία. Όμως άρχισαν να επισκέπτονται το μάθημα και παιδιά από οικογένειες, οι οποίες ήδη ζούσαν στη χώρα και για τις οποίες ούτε η ένταξη, αλλά ούτε η επιστροφή ήταν μείζον θέμα. Για όλους τους μαθητές και μαθήτριες γίνεται η διγλωσσία και η υποστήριξη της γλώσσας προέλευσης, ξεχωριστός και σημαντικός στόχος. Τα αποτελέσματα από την παιδαγωγική πράξη και έρευνα δείχνουν ότι με τη υποστήριξη και προώθηση της διγλωσσίας, δεν επωφελείται μόνο το άτομο, αλλά και ολόκληρη η κοινωνία. Στο

καντόνι της Ζυρίχης σήμερα ένα στα τρία παιδιά μεγαλώνει ως δίγλωσσο (Κατάσταση του 2008, ανοδική τάση). Σήμερα τα ΓΠΠ είναι ανοιχτά για όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους, εφόσον *η πρώτη τους γλώσσα ή γλώσσα της οικογένειας είναι η ίδια με τη γλώσσα του μαθήματος*. Οι στόχοι αυτοί αντικατοπτρίζονται στις πρόσφατες εξελίξεις, όπως το μοντέλο "HSKplus", το οποίο επικεντρώνεται στην εκπαιδευτική συνεργασία με το δημόσιο σχολείο. Σε αυτό το μοντέλο οι εκπαιδευτικοί των ΓΠΠ συνεργάζονται με τη σχολική ομάδα, ή με τη διαπολιτισμική σχολική ομάδα και έρχονται ακόμη σε συνεργασία με τους γονείς.²

---

² Βλέπε στο φυλλάδιο «Πολύτιμες γλώσσες. Παραδείγματα καλής συνεργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς ΓΠΠ και σε εκείνους του δημόσιου σχολείου», έκδοση από την υπηρεσία εκπαίδευσης του καντονιού Ζυρίχης, 2011.

3 Ορισμοί και κατευθυντήριες αρχές

3.1 Ο ορισμός

Στο μάθημα ΓΠΠ τα παιδιά και οι νέοι διευρύνουν τις δυνατότητές τους στη μη γερμανική γλώσσα *προέλευσής τους*. Κατά κανόνα πρόκειται για μια *πρώτη γλώσσα* και μερικές φορές για μια *δεύτερη γλώσσα*. Οι μαθήτριες και οι μαθητές εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με την *κουλτούρα προέλευσής τους* και τον *βιόκοσμό τους*. Έρχονται αντιμέτωποι με διάφορους *βιοκόσμους* και έτσι εντάσσονται ευκολότερα στην κοινωνία, είτε της Ελβετίας είτε της *χώρας προέλευσης* (σε περίπτωση που αργότερα επιστρέψουν εκεί). Μέσω του μαθήματος στηρίζονται στο σύνολο της γλωσσικής, νοητικής, κοινωνικής και συναισθηματικής τους ανάπτυξης.

Η ονομασία «Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού» θα διατηρηθεί στο παρόν πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος, αν και νοηματικά είναι ανακριβής: Μόνο για μια μειονότητα των παιδιών, τα οποία επισκέπτονται το μάθημα, είναι αναμφίβολα η χώρα προέλευσής τους (*Herkunftsland*) και η πατρίδα τους (*Heimat*) (σ.τ.μ. η παράγραφος έχει νόημα μόνο για την κατανόηση του όρου στη γερμανική γλώσσα). Στη πλειοψηφία τους έχουν γεννηθεί στην Ελβετία και κινούνται σε διαφορετικούς *βιόκοσμους*.

3.2 Κατευθυντήριες αρχές

- Το μάθημα ΓΠΠ ενθαρρύνει τις μαθήτριες και τους μαθητές – ανάλογα με την ηλικία τους, τις προηγούμενες γνώσεις και την απόδοσή τους – να μάθουν τη *γλώσσα προέλευσής τους*.
- Το μάθημα ευαισθητοποιεί τους μαθητές/τις μαθήτριες στο ότι η *διγλωσσία* αποτελεί μια επιπλέον δεξιότητα, την οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν. Η *πολυγλωσσία* ως κοινωνικό αγαθό έχει θετική απήχηση.
- Το μάθημα ενισχύει τα παιδιά και τους νέους στη συναναστροφή τους με άτομα διαφορετικής ταυτότητας, από διαφορετικές ομάδες, *κουλτούρες*, παραδόσεις και ιστορίες. Επιπλέον γίνεται αναφορά σε μεμονωμένες εμπειρίες και γνώσεις σχετικά με την *κουλτούρα προέλευσης* και της Ελβετίας. Σε αυτόν ανήκουν οι αντιλήψεις κοινωνικών αξιών, κανόνες, ιστορίες και θρησκεία. Η δογματική διδασκαλία των θρησκευτικών, κομματικών και πολιτικών ιδεολογιών δεν ανήκουν στο μάθημα.
- Τα μαθήματα υποστηρίζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην ικανότητα επίλυσης διενέξεων, στην ανάπτυξη της ικανότητας *διαπολιτισμικών σχέσεων* και στην κριτική τους ικανότητα. Προωθείται μια ανοικτή, μη ρατσιστική και γεμάτη σεβασμό στάση.
- Το μάθημα υποστηρίζει την *ένταξη* των παιδιών με *μεταναστευτικό υπόβαθρο* στο δημόσιο σχολείο.
- Το μάθημα θέτει τις προϋποθέσεις, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να χρησιμοποιήσουν την *πολυγλωσσία* και τις *διαπολιτισμικές τους σχέσεις* στην μετέπειτα εκπαίδευσή τους καθώς και στο επάγγελμά τους στην Ελβετία ή στη *χώρα προέλευσης*.
- Τα μαθήματα υποστηρίζουν τις μαθήτριες και τους μαθητές στις επαφές με συγγενείς ή με τη *χώρα προέλευσης*, όπως και στην ομαλή ένταξή τους σε περίπτωση επιστροφής στη *χώρα προέλευσης*.

- Το μάθημα στο ΓΠΠ προσανατολίζεται στις δέκα βασικές αρχές, τις οποίες διατύπωσε το αναλυτικό πρόγραμμα του καντονιού της Ζυρίχης ως υπόδειγμα για τα δημόσια σχολεία: ενδιαφέρον για τη γνώση, κατάλληλος σχολικός προσανατολισμός, υπευθυνότητα, μαθησιακή ετοιμότητα, ικανότητα για διάλογο και αλληλεγγύη, συνείδηση της παράδοσης, περιβαλλοντική συνείδηση, ικανότητα σχεδιασμού, ικανότητα αξιολόγησης και κριτικής σκέψης, κοινωνικότητα, υποχρεώσεις.

4 Διδακτικές αρχές

4.1 Βασική και ολιστική εκπαίδευση

Στο μάθημα ΓΠΠ επιλέγονται τα σημαντικά παραδειγματικά θέματα. Ξυπνά το ενδιαφέρον των παιδιών ώστε να θέτουν δικά τους ερωτήματα και να επεξεργάζονται τις απαντήσεις. Αυτά που μαθαίνουν μπορούν να επεκταθούν και να ενισχυθούν και σε άλλες καταστάσεις.

Το μάθημα ξεκινά από τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών και ξυπνάει νέα ενδιαφέροντα. Δίνει την ευκαιρία για άμεση επαφή με το αντικείμενο μάθησης, που συνδυάζει τη μάθησή τους με τη δική τους φωνή. Τα βήματα της μάθησης και οι ασκήσεις ανταποκρίνονται όσο γίνεται στην κατάσταση των μαθητριών και μαθητών.

Το μάθημα αξιοποιεί το γεγονός ότι τα παιδιά κινούνται σε διάφορους γλωσσικές καταστάσεις και *βιόκοσμους*. Καταπιάνεται τακτικά με μεμονωμένες εμπειρίες των μαθητών και μαθητριών και φροντίζει τη σύγκριση ως βασική διδακτική προτεραιότητα. Μέσω της σύγκρισης της *γλώσσας προέλευσης* με την Γερμανική, εμβαθύνονται οι ικανότητες και στις δυο γλώσσες. Μέσω της σύγκρισης των διαφορετικών *βιόκοσμων* εμβαθύνεται η κατανόηση των κοινών στοιχείων, των διαφορών και των ιδιαιτεροτήτων. Χρήσιμη για αυτή τη γλωσσική και διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση είναι τα προγράμματα, τα οποία είναι γνωστά με τη συντομογραφία ELBE.³

Το μάθημα εισάγει παιχνιδώδη στοιχεία και την προφορική επικοινωνία. Η εισαγωγή στο νηπιαγωγείο είναι κατά κύριο λόγο παιχνιδώδης.

Το μάθημα καθιστά ικανές τις μαθήτριες και τους μαθητές, ώστε βήμα-βήμα να μαθαίνουν αυτόνομα.

4.2 Αξιολόγηση των μαθητριών και μαθητών

Από τη δεύτερη τάξη του δημοτικού σχολείου οι μαθήτριες και μαθητές λαμβάνουν βαθμό για τις επιδόσεις και την πρόοδό τους στο μάθημα ΓΠΠ. Οι εκπαιδευτικοί των αναγνωρισμένων φορέων καταχωρούν τον βαθμό κάθε παιδιού στο τέλος κάθε εξαμήνου σε ένα πιστοποιητικό. Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός αντιγράφει τον βαθμό στο ενδεικτικό του ελβετικού δημοτικού σχολείου.⁴ Στο νηπιαγωγείο και στην πρώτη τάξη τα παιδιά δεν παίρνουν βαθμούς. Οι εκπαιδευτικοί των ΓΠΠ μπορούν όμως να ενημερώσουν τους γονείς για την πρόοδο των παιδιών τους.

Οι βαθμοί πληροφορούν για τα εξής: σε ποιο βαθμό μια μαθήτρια ή ένας μαθητής έχει κατακτήσει τους επιδιωκόμενους μαθησιακούς στόχους στο μάθημα ΓΠΠ και ποια μαθησιακή πρόοδος έχει επιτευχθεί. Προαιρετικά μπορεί ο εκπαιδευτικός ΓΠΠ να αξιολογήσει και τις επι μέρους ικανότητες: ακουστική κατανόηση, κατανόηση κειμένου, προφορικός λόγος, άνθρωπος και περιβάλλον.

³ ELBE ή αλλιού Eveil aux langues – language awareness – γλωσσική επίγνωση. Αυτή η προσέγγιση δεν εστιάζει στην απόκτηση γλωσσών και των δομών τους. Στο κέντρο ενδιαφέροντος βρίσκεται πολύ περισσότερο η εξερεύνηση, η σύγκριση και η ανακάλυψη των γλωσσών. Πάνω σε αυτό υπάρχουν διάφορα κατάλληλα βοηθήματα για το μάθημα.

⁴ Σύμφωνα με την § 8 του Συντάγματος σχετικά με την έκδοση σχολικού ενδεικτικού (διάταγμα σχολικού ενδεικτικού) από τις 1 Σεπτεμβρίου 2008.

Η βαθμολόγηση αφορά τους στόχους των διδακτικών προγραμμάτων που έχουν τεθεί από τους φορείς. Αυτοί οι στόχοι προσανατολίζονται με αυτούς του υπάρχοντος πλαισίου αναλυτικού προγράμματος. Οι βαθμοί αφορούν τις επιδόσεις και όχι τη συμπεριφορά, την επιμέλεια και τη συνέπεια. Για την κρίση της επίδοσης και του βαθμού ισχύει η ίδια βαθμολογική κλίμακα, όπως και στο δημόσιο σχολείο.

Ο βαθμός αξιολογεί την ολοκληρωμένη επίδοση ενός παιδιού στο μάθημα. Δεν απεικονίζει μόνο τις επιδόσεις επίσημων εξετάσεων, αλλά συγκεντρώνει παρατηρήσεις των επιδόσεων από τον εκπαιδευτικό. Συνεπώς δεν είναι το αποτέλεσμα του μέσο όρου μεμονωμένων εξετάσεων.

Σαν βοηθητικό μέσο μπορεί – όπου υπάρχει η δυνατότητα και σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της καθημερινής τάξης – να χρησιμοποιηθεί και το Ευρωπαϊκό Χαρτοφυλάκιο Γλωσσών (ESP). Βοηθά τους μαθητεύοντες να αξιολογήσουν και να αποδείξουν τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει. Μπορούν επίσης να το χρησιμοποιήσουν σαν εργαλείο για να θέσουν δικούς τους στόχους στην περαιτέρω μαθητεία τους.

Οι εκπαιδευτικοί των ΓΠΠ, κατόπιν αιτήματος στο σχετικό δάσκαλο της τάξης, υποστηρίζονται κατά την κρίση των μαθητριών και μαθητών (κυρίως σχετικά με αποφάσεις που αφορούν τη σχολική τους πορεία).

4.3 Εργασίες για το σπίτι

Οι εργασίες για το σπίτι μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία μάθησης μιας και δίνουν τη δυνατότητα επαφής με το αντικείμενο μάθησης και εκτός σχολείου. Τα παιδιά οφείλουν κατά κανόνα να λύνουν τις ασκήσεις χωρίς τη βοήθεια των γονέων. Οι γνώσεις των γονέων όμως μπορούν αν βοηθήσουν για προφορικές ή παιγνιώδεις δραστηριότητες. Επιπλέον αναμένεται πως οι γονείς ενδιαφέρονται για τη μάθηση των παιδιών τους. Οι εκπαιδευτικοί κατά τη παράδοση των ασκήσεων λαμβάνουν υπόψη τους τις διαφορετικές επιδόσεις των μαθητριών και μαθητών. Αποφεύγει έτσι να τους υπερφορτώνει και τους ενθαρρύνει με προσαρμοσμένες προκλήσεις.

4.4 Μέσα μάθησης και βοηθήματα μαθήματος

Τα μέσα μάθησης και τα βοηθήματα επιλέγονται και διατίθενται από τους φορείς των μαθημάτων. Λαμβάνουν υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα μάθησης και τους στόχους, όπως και τις συγκεκριμένες καταστάσεις (*διγλωσσία*, μεταναστευτική εμπειρία) των μαθητών και μαθητριών. Βοηθούν στην εκπλήρωση των απαιτήσεων του πλαισίου διδακτικού προγράμματος με το να προσανατολίζονται σύμφωνα με αυτές.

4.5 Επιλογή της μεθόδου

Οι εκπαιδευτικοί είναι για τον σχεδιασμό του μαθήματος ελεύθεροι – στα πλαίσια των διδακτικών αρχών και αυτού του μαθησιακού σχεδίου – να επιλέξουν οποιαδήποτε μέθοδο. Διαλέγουν εκείνη, η οποία ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες μαθησιακές καταστάσεις, στους εκάστοτε στόχους και περιεχόμενα, όπως και στους μαθητές και μαθήτριες, αλλά και στους ίδιους. Προσέχουν ώστε να χρησιμοποιούν πληθώρα από διδακτικές μεθόδους όπως μετωπική διδασκαλία, ανακαλυπτική μάθηση, σχεδιαστική εργασία, πρότζεκτ, ομαδική εργασία κτλ.

Η επιλογή της μεθόδου οφείλει να λαμβάνει υπόψη την ετερογένεια του σχολικού περιβάλλοντος. Οι μαθήτριες και οι μαθητές προέρχονται από διαφορετικές τάξεις ή σχολεία, είναι διαφορετικής ηλικίας, έχουν ένα διαφορετικό βιογραφικό υπόβαθρο και ένα διαφορετικό επίπεδο γλώσσας.

4.6 Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα

Το μάθημα ΓΠΠ είναι πολιτικά και θρησκευτικά ουδέτερο. Ξεκινά από μια πλουραλιστική κοσμοθεώρηση και απέχει από κάθε πολιτική και εθνικιστική κατήχηση. Γίνεται συζήτηση για τη θρησκεία και στόχος είναι η γνώση των θρησκειών και όχι η πίστη σε ένα συγκεκριμένο θρήσκευμα ή η τέλεση θρησκευτικών πράξεων.

5 Διδακτικός τομέας «Γλώσσα»

5.1 Σημασία και ιδιαιτερότητες του μαθήματος

Το μάθημα ΓΠΠ γίνεται στην εκάστοτε *επίσημη γλώσσα*. Παράλληλα συμπεριλαμβάνει τις γλωσσικές γνώσεις των παιδιών, οι οποίες μεμονωμένα διαφέρουν και μπορεί να περιέχουν μορφές διαλέκτου.

Το μάθημα λαμβάνει υπόψη ότι οι ικανότητες ενός παιδιού στη *γλώσσα προέλευσης* ανταποκρίνονται σε *μια πρώτη ή δεύτερη γλώσσα*. Ο εκπαιδευτικός επομένως εξατομικεύει το μάθημά του όσο είναι δυνατό και απαραίτητο. Επιπλέον μπορεί να λάβει στοιχεία από διδακτικές, οι οποίες χειρίζονται τη *γλώσσα διδασκαλίας ως πρώτη γλώσσα, δεύτερη γλώσσα ή ξένη γλώσσα*.

Τα παιδιά και οι νέοι διευρύνουν το γλωσσικό τους επίπεδο με το να συγκρίνουν – ανάλογα με το επίπεδό τους – τη *γλώσσα μαθήματος* με τα γερμανικά. Διαπιστώνουν *παρεμβολές* της μίας γλώσσας στην άλλη, αλλά και αναλογίες ανάμεσά τους.

Η τυποποιημένη χρήση της γλώσσας στη *χώρα καταγωγής* είναι καθοριστική για τη μετάδοση ορθογραφικών και γραμματικών κανόνων. Οι μαθήτριες και οι μαθητές μαθαίνουν ωστόσο ορθογραφία και γραμματική όχι ως αυτοσκοπό.

Οι εργασίες με το λεξιλόγιο δίνουν τη δυνατότητα έκφρασης μέσα σε διαφορετικές καταστάσεις και για διαφορετικά θέματα.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές βιώνουν όσο το δυνατόν πιο συχνά και άμεσα πώς πρέπει να χρησιμοποιούν τον προφορικό και γραπτό λόγο. Για αυτό οι εκπαιδευτικοί κάνουν συσχετισμούς και αναφορές σε επίκαιρα γεγονότα. Ενισχύουν το ενδιαφέρον τους για την *επίσημη γλώσσα* μέσω μιας δημιουργικής επαφής με επιλεγμένα λογοτεχνικά κείμενα, κλασικά και μοντέρνα.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές διευρύνουν στη *γλώσσα καταγωγής* τους όχι μόνο τις βασικές ικανότητες επικοινωνίας, που χρειάζονται στην καθημερινή ζωή, τις λεγόμενες *Βασικές Ανθρώπινες Επικοινωνιακές Ικανότητες (Basic Interpersonal Communicative Skills – BICS)*. Μαθαίνουν επιπλέον τις ικανότητες της γλώσσας, οι οποίες είναι βασικές για τη γνωστική μάθηση: τη *Γνωστική Ακαδημαϊκή Ικανότητα της Γλώσσας (Cognitiv Academic Language Proficiency – CALP)*. Είναι αυτές οι CALP ικανότητες που τους επιτρέπουν να κατανοούν περίπλοκες περιστάσεις, να αναγνωρίζουν αιτιώδεις συνοχές είτε να δομούν κείμενα. Επομένως το μάθημα ΓΠΠ προάγει το βήμα από το BICS στο CALP. Ενδυναμώνει τη συνείδηση των μαθητριών και μαθητών για τις διαφορές των γλωσσικών ευρημάτων και τους μαθαίνει πώς μπορούν να τα εφαρμόζουν.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές αποκτούν μια εικόνα για το πώς αλλάζει και εξελίσσεται η γλώσσα στη *χώρα προέλευσης*.

Στο δημόσιο σχολείο τα παιδιά μαθαίνουν τη γερμανική και λατινική αλφάβητο. Στο μάθημα ΓΠΠ μαθαίνουν επιπλέον τη γραφή της *γλώσσας προέλευσής* τους. Σε περίπτωση που μαθαίνεται μια εντελώς διαφορετική γραφή, για παράδειγμα αραβικά ή κινέζικα, τότε η διαδικασία μάθησης γίνεται ανεξάρτητα η μια από την άλλη και δεν είναι απαραίτητο να συγχρονιστούν. Αντίθετα όμως όταν στο μάθημα ΓΠΠ διδάσκεται η λατινική ή κυριλλική γραφή, πρέπει ο εκπαιδευτικός του ΓΠΠ να εντάξει το γερμανικό αλφάβητο έτσι, ώστε να αποφευχθούν συγχύσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να γνωρίζει τις διαφορές στο γερμανικό αλφάβητο και να μπορεί να τις απεικονίσει. Τέλος, σε περίπτωση που η εισαγωγή λαμβάνει χώρα ταυτόχρονα και στις δυο

γλώσσες, πρέπει ο εκπαιδευτικός να ενημερώνεται για την κατάσταση και τη μέθοδο της αλφαβητοποίησης στις τακτικές τάξεις. Κατά περίπτωση συζητά με τους εκπαιδευτικούς των σχετικών τάξεων.

5.2 Στόχοι στη «Γλώσσα»

Επισημάνσεις στους στόχους της «Γλώσσας»

Οι ακόλουθες επισημάνσεις κατά ένα μέρος είναι ίδιοι με τους στόχους για τη «Γλώσσα» στο σχέδιο διδασκαλίας του δημόσιου σχολείου Ζυρίχης, κατά ένα άλλο μέρος έχουν συμπληρωθεί. Μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης οφείλουν να έχουν επιτευχθεί.

Στήριξη μιας λειτουργικής πολυγλωσσίας

Οι μαθήτριες και οι μαθητές αποκτούν στη γλώσσα προέλευσής τους ικανότητες, οι οποίες μαζί με τις ικανότητες στα γερμανικά και στις ξένες γλώσσες συμβάλλουν σε μια λειτουργική πολυγλωσσία. Στο κέντρο βρίσκεται η κατανόηση και το να γίνονται κατανοητός σε προφορική και γραπτή μορφή. Η γλωσσική τελειότητα έχει δευτερεύοντα ρόλο.

Ακούω και κατανοώ

Οι μαθήτριες και οι μαθητές μπορούν να καταλάβουν, τι ειπώνεται στη γλώσσα προέλευσής τους. Είναι σε θέση να παρακολουθήσουν συζητήσεις, διαλέξεις, ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές για γενικά θέματα και να έχουν κριτική στάση σε όσα έχουν ακούσει. Μαθαίνουν επίσης να ερμηνεύουν τι μεταδίδεται μέσω του τόνου της φωνής και της γλώσσα του σώματος.

Ανάγνωση

Οι μαθήτριες και οι μαθητές διαβάζουν με ευχαρίστηση. Μαθαίνουν πως το διάβασμα μπορεί να είναι διασκεδαστικό, αλλά και να εμπλουτίσει.

Η λογοτεχνία είναι ένα καλλιτεχνικό μέσο έκφρασης σε κάθε *κουλτούρα*. Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να γνωρίσουν διάφορες λογοτεχνικές μορφές. Γνωρίζουν πώς και πού μπορούν να προμηθευτούν βιβλία στη γλώσσα προέλευσής τους.

Γνωρίζουν διαφορα μέσα ενημέρωσης και είδη κειμένων.

Είναι ικανοί να εξάγουν πληροφορίες από κείμενα και να ρωτάνε ή να ψάχνουν για οτιδήποτε δεν είναι κατανοητό.

Ομιλία

Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί καταστάσεις προφορικής επικοινωνίας, οι οποίες έχουν νόημα για τα παιδιά και και τους νέους και προωθούν τη γλωσσική διάδραση ανάμεσά τους.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές είναι σε θέση να διατυπώνουν γεγονότα, καθώς και να εκφράζουν απόψεις και συναισθήματα. Είναι επίσης ικανοί να αντιλαμβάνονται δηλώσεις άλλων και να θέτουν ερωτήματα.

Μπορούν να διηγηθούν ιστορίες, όπως και να απαγγείλουν, να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν κείμενα.

Γραφή

Οι μαθήτριες και οι μαθητές γράφουν με ευχαρίστηση.

Διαβάζουν τακτικά ο ένας στον άλλον τις ιστορίες, που οι ίδιοι έχουν δημιουργήσει και ανατροφοδοτούν με σχόλια. Με αυτόν τον τρόπο μαθαίνουν τη γραφή σαν κοινωνική διαδικασία στην οποία το κέντρο ενδιαφέροντος δεν εστιάζεται στο τελικό προϊόν.

Είναι σε θέση να διαμορφώσουν δικές τους ιδέες, πραγματικές και φανταστικές. Μπορούν, ανάλογα με την ηλικία τους, να γράψουν κείμενα γραμματικά και ορθογραφικά σωστά, όταν χρειάζεται, με τη βοήθεια εγχειριδίων.

Βιώνουν πως και στη *γλώσσα προέλευσης* έχουν ευκαιρίες να εκφραστούν γραπτά με ποικίλους τρόπους.

Γλωσσική παρατήρηση

Συγκρίσεις επιπέδων ανάμεσα στη *γλώσσα του μαθήματος* και τα Γερμανικά διευκολύνουν τις μαθήτριες και τους μαθητές να αναγνωρίσουν ιδιαιτερότητες και κοινά στοιχεία αυτών των γλωσσών. Βιώνουν τη *πολυγλωσσία* ως όφελος.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές βιώνουν τη γλώσσα ως ποικίλη, ζωντανή και μεταβλητή. Μαθαίνουν να τη χρησιμοποιούν ανάλογα τις συνθήκες. Αναγνωρίζουν πως ο πλούτος του λεξιλογίου και της εκφραστικότητάς τους μπορεί να βρίσκεται σε άμεση σχέση με το ενδιαφέρον τους για τη *γλώσσα προέλευσής* τους. Χρησιμοποιούν για επιμέρους θέματα και *ειδική ορολογία* στη *γλώσσα προέλευσής* τους.

Κατά την ακουστική κατανόηση, την ανάγνωση, τη γραφή και την ομιλία οι μαθήτριες και οι μαθητές αποκτούν βασικές γραμματικές γνώσεις και μαθαίνουν να τις χρησιμοποιούν. Μέσω στοχευμένων ερωτήσεων και συγκρίσεων καταφέρνουν να διευρύνουν τη γνώση τους στις γλώσσες.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές αναγνωρίζουν τις διαφορές ανάμεσα στη διάλεκτο και την επίσημη γλώσσα στη *γλώσσα προέλευσής* τους και οδηγούνται σταδιακά από τη διαλεκτική μορφή στην *επίσημη γλώσσα*.

Γραφή και γραφική διαμόρφωση

Οι μαθήτριες και οι μαθητές γνωρίζουν τη γραφή της *γλώσσας προέλευσής* τους.

Η μέθοδος απόκτησης της γραφής και η δημιουργική προσπάθεια είναι ανάλογα με τους στόχους του παρόντος εγγράφου.

6 Διδακτικός τομέας «Άνθρωπος και περιβάλλον»

6.1 Σημασία και ιδιαιτερότητες του μαθήματος

Οι μαθήτριες και οι μαθητές στο μάθημα ΓΠΠ συζητούν για την κατάστασή τους ως *δίγλωσσα* παιδιά από οικογένειες μεταναστών ή από *πολύγλωσσες* οικογένειες. Καθώς συνδέονται με μια ομάδα εργασίας (τάξη) βιώνουν την ίδια *γλώσσα προέλευσης* και παρόμοιες μεταναστευτικές, μειονοτικές εμπειρίες. Διαφορετικές είναι οι προσωπικές τους εμπειρίες και οι δεσμοί τους με τη *χώρα προέλευσης*. Το μάθημα λαμβάνει υπόψη τις διαφορές εντός της ίδιας *χώρας προέλευσης* όσον αφορά τη θρησκεία, την πίστη, την κοινωνική θέση και την τοπική γεωγραφία.

Η διδασκαλία αναφέρεται σε αντιλήψεις από *τη χώρα προέλευσης*. Στη συνέχεια μπορεί να ακολουθήσει η σύγκριση με τις αντιλήψεις της Ελβετίας. Οι μαθήτριες και οι μαθητές συνειδητοποιούν τις ομοιότητες και διαφορές και ξεκαθαρίζουν τις δικές τους αντιλήψεις. Αυτή η διαδικασία προωθεί την ανάπτυξη μιας ανεξάρτητης προσωπικότητας, η οποία ενσωματώνει διάφορα συστήματα αναφοράς. Ταυτόχρονα ενισχύει την αυτοποπείθηση των μαθητριών και των μαθητών.

Το μάθημα πραγματεύεται εξειδικευμένα θέματα και εμβαθύνει σε γνώσεις της *κουλτούρας προέλευσης*. Με βάση συγκεκριμένα γεγονότα μπορούν να γίνουν συσχετίσεις με την Ελβετία.

Το μάθημα αντικατοπτρίζει εμπειρίες, οι οποίες προκύπτουν από τη μετανάστευση και όσα αυτή αφορά στη καθημερινή διαβίωση σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές μαθαίνουν την ιστορία και τη γεωγραφία της *χώρας προέλευσης* σε παραδειγματικά αποσπάσματα. Κάνουν αναφορές στη σύγχρονη ζωή της *χώρας προέλευσης* και της Ελβετίας.

Το μάθημα προωθεί μια ανοιχτή και ανεκτική στάση. Οι μαθητές και οι μαθήτριες διευρύνουν τις δεξιότητες τους, μαθαίνουν να ζουν και να σέβονται ανθρώπους διαφορετικής πολιτισμικής καταγωγής, διαπραγματεύονται συμβιβασμούς και επιλύουν ειρηνικά συγκρούσεις. Αποκτά αυτές τις *διαπολιτισμικές ικανότητες* με την αμερόληπτη σύγκριση ανάμεσα σε διαφορετικές περιοχές προέλευσης, *διαλέκτους*, γλώσσες και θρησκείες, είτε με τη σύγκριση ανάμεσα στη *χώρα προέλευσης* και την Ελβετία ή ανάμεσα στη *χώρα προέλευσης* και άλλων χωρών.

6.2 Στόχοι στο μάθημα «Άνθρωπος και περιβάλλον»

Προεισαγωγική παρατήρηση για τους γενικούς στόχους

Οι ακόλουθοι στόχοι διατυπώνονται εν μέρει με ανάλογο τρόπο με εκείνους του διδακτικού προγράμματος στο δημόσιο σχολείο της Ζυρίχης και εν μέρει ορίζονται επιπλέον. Οφείλουν να έχουν επιτευχθεί μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης.

Άτομο και κοινωνία

Στην επαφή με τους συνανθρώπους οι μαθήτριες και οι μαθητές μαθαίνουν να ακούν, να αντιλαμβάνονται συναισθήματα και να δείχνουν κατανόηση στους συνομιλητές τους. Εξετάζουν συνεχώς εκ νέου την εικόνα την οποία έχουν σχηματίσει για τους εαυτούς τους και τους άλλους.

Ασχολούνται επισταμένα με τον *βίοκοσμο* της *χώρας προέλευσης* και της Ελβετίας και αναπτύσσουν την ανεκτικότητα τους για τον πολιτισμό της χώρας υποδοχής. Μαθαίνουν να εκφράζουν συναισθήματα στους διάφορους *βιοκόσμους* και να εντάσσουν την προσωπικότητά τους. Με πολύ διαφορετικές πίστεις, βρίσκουν μια εποικοδομητική προσέγγιση.

Μέσα από τη συνειδητή αντιπαράθεση με πολλές εμπειρίες από την οικογένεια, τους φίλους, το σχολείο, τη *χώρα προέλευσης*, τους ομοεθνείς και τους θρησκευτικούς θεσμούς κατανοούν την πολυπλοκότητα των κοινωνικών σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων. Αναγνωρίζουν πως το άτομο, ως κομμάτι της κοινωνίας, επηρεάζεται από αυτή, αλλά και ασκεί επιρροή σε αυτή.

Ασχολούνται με τις θρησκείες, οι οποίες είναι μέρος της ιστορίας και της *κουλτούρας* της *χώρας προέλευσης* τους. Έτσι σχετίζονται με την έννοια της θρησκευτικής επιστήμης και δεν γίνεται δογματικό μάθημα θρησκευτικών (βλ. Κεφ 4.6). Οι μαθητές και οι μαθήτριες διευρύνουν την κατανόηση τους για διαφορετικές θρησκείες με το να συγκρίνουν τις διαφορετικές θρησκείες εντός της *χώρας προέλευσης* ή τις θρησκείες στη *χώρα προέλευσης* και την Ελβετία.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες συνειδητοποιούν, ότι στην κοινή ζωή με άλλους συνανθρώπους ο σεβασμός και η τήρηση των κανόνων είναι απαραίτητα στοιχεία. Έχουν όμως συνειδητοποιήσει, πως αυτοί οι κανόνες βασίζονται σε αρχές και κανονισμούς, οι οποίοι μπορούν να αλλάξουν.

Διακρίνουν ότι οι απαντήσεις σε πολλά βασικά ερωτήματα είναι θέμα πίστης και άρα μπορούν να κριθούν μόνο βάση προσωπικών αρχών. Γνωρίζουν τους κανόνες αρχών και την παράδοση της *χώρας προέλευσης* και της Ελβετίας και προβληματίζονται πάνω σε αυτά.

Είναι σε θέση να αναλάβουν μια κοινωνική ευθύνη. Προσπαθούν να λύσουν τα προβλήματα με ειρηνικό τρόπο, με συζητήσεις, με αλληλοσεβασμό. Καθώς συμμετέχουν στη διαδικασία της εξέλιξής τους, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν υπεύθυνα την ελευθερία που τους δίνεται.

Στη μετάβαση προς την ενήλικη ζωή, μαθαίνουν να κατανομάζουν δικά τους και ξένα συναισθήματα, να διατυπώνουν τους φόβους τους και να αναζητούν νέες προκλήσεις.

Μια στοιχειώδης γνώση για τις πνευματικές, ψυχικές και σωματικές διαδικασίες στον άνθρωπο και το αντίστοιχο λεξιλόγιο στη *γλώσσα προέλευσης*, τους βοηθούν σε μια εκ βαθέων κατανόηση των ίδιων και των συνανθρώπων και αυτό τους επιτρέπει να προσανατολισθούν στη δική τους ζωή. Κατέχουν τις απαραίτητες έννοιες, οι οποίες τους επιτρέπουν να μιλούν για αυτά που προσωπικά αντιλαμβάνονται και αυτά που θέλουν.

Δρουν με υπευθυνότητα απέναντι στην ψυχική και σωματική τους υγεία και αυτή των συνανθρώπων τους.

Φύση και τεχνολογία

Οι μαθήτριες και οι μαθητές έχουν επίγνωση για την σύμπραξη της φύσης, της τεχνολογίας και του ανθρώπου με την έννοια των γενικά ισχυόντων νόμων.

Κατανοούν διαφορετικά (τεχνολογικά) στάδια εξέλιξης. Ασχολούνται με παραδείγματα σχετικά με τη φύση, τον άνθρωπο και την τεχνολογία και επεκτείνουν το σχετικό λεξιλόγιο στη γλώσσα προέλευσής τους.

Πατρίδα και κόσμος

Οι μαθήτριες και οι μαθητές αντιμετωπίζουν το άμεσο περιβάλλον τους και τη χώρα προέλευσης με ενδιαφέρον και χαρά.

Μέσω των δικών τους εξερευνήσεων και με τη βοήθεια εικόνων, χαρτών και άλλων μέσων αποκτούν χάρη στο συλλογισμό και τη σύγκριση με την Ελβετία μια διαφοροποιημένη εικόνα της χώρας προέλευσης.

Γεωγραφικά, οικονομικά και οικολογικά θέματα διευρύνουν τις γνώσεις τους για τη χώρα προέλευσης. Αυτή η στοιχειώδης γνώση τους βοηθά, να παρατηρούν τη χώρα προέλευσής τους πιο συνολικά, να ταξινομούν και να αντισταθμίζουν πληροφορίες από τις ποικίλες πηγές. Επίσης τους βοηθά να βρίσκουν το δρόμο τους στη χώρα προέλευσης.

Εξετάζουν τον τρόπο ζωής και δουλειάς στη χώρα προέλευσης και τον συγκρίνουν με αυτόν στην Ελβετία.

Εξοικειώνονται με τη χώρα προέλευσής τους. Αντιμετωπίζουν τα άτομα διαφορετικών εθνικοτήτων στη χώρα προέλευσής τους και την Ελβετία, όσο το δυνατόν, χωρίς προκαταλήψεις. Ταυτόχρονα προσπαθούν να δείχνουν κατανόηση για τις αξίες τους και τον τρόπο ζωής τους. Αναγνωρίζουν ξένες και δικές τους προκαταλήψεις και μαθαίνουν έτσι να τις αντιμετωπίζουν εποικοδομητικά.

Παρελθόν, παρόν, μέλλον

Οι μαθήτριες και οι μαθητές γνωρίζουν και σέβονται τη σύγχρονη και παλαιότερη ιστορία και τον πολιτιστικό πλούτο της χώρας προέλευσής τους.

Χάρη σε μια στοιχειώδη ιστορική γνώση, μπορούν να κατατάξουν γεγονότα, εξελίξεις και μαρτυρίες από την ιστορία και το παρόν της χώρας προέλευσης. Η ιστορία της μετανάστευσης της δικής τους ομάδας παίζει σε αυτό ένα σημαντικό ρόλο.

Συνειδητοποιούν με παραδείγματα ότι κάθε απεικόνιση είναι υποκειμενική και εμπεριέχει αξιολογήσεις. Καταλαβαίνουν ότι οι διαφορετικές θέσεις και τα διαφορετικά ενδιαφέροντα μπορούν να κατανοηθούν καλύτερα μέσα από την ιστορική τους θεώρηση.

Οι μαθήτριες και οι μαθητές συνειδητοποιούν πως οι άνθρωποι επηρεάζουν τις εξελίξεις μέσω των συναισθημάτων τους, της σκέψης και της δράσης τους. Ασχολούνται με τα περιφερειακά, εθνικά και παγκόσμια προβλήματα και αντιλαμβάνονται τις επιδράσεις τους στον άμεσο ζωτικό τους χώρο.

Έχουν γνώση των σχέσεων μεταξύ πολιτικής, οικονομίας και *κουλτούρας*.

Γνωρίζουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν οι ίδιοι τις παρούσες και μελλοντικές εξελίξεις και να είναι συνυπεύθυνοι.

Ξέρουν τα κυριότερα δικαιώματα του ανθρώπου και των παιδιών και προσανατολίζονται σε αυτά.

7 Το μάθημα στα διάφορα επίπεδα

Σε αυτό το πρόγραμμα σπουδών απουσιάζει η υποδιαίρεση σε στόχους των μεμονωμένων σχολικών επιπέδων, διότι αυτό παραμένει στους γενικούς στόχους. Οι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που ορίζουν τους γενικούς στόχους των επιπέδων και τα ανάλογα περιεχόμενα, έτσι ώστε να μπορούν να προετοιμάσουν το συγκεκριμένο τους μάθημα. Τα ακόλουθα περιορίζονται σε συλλογισμούς για τα διάφορα επίπεδα.

7.1 Ιδιαιτερότητες των διαφόρων επιπέδων

Νηπιαγωγείο

Τα παιδιά αυτής της ηλικίας μαθαίνουν μέσω αισθητικών εμπειριών και ενεργειών, αυτόνομα ή μέσω μίμησης. Τα γεγονότα τα μαθαίνουν πάντοτε σε σχέση με κάτι. Αυτό, που τυχαία μαθαίνουν ή κατά λάθος, το κατανοούν στη συνέχεια με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού και το μετατρέπουν σε σαφή γνώση. Για παράδειγμα πηδούν από μια σκάλα και μαθαίνουν τι είναι σκάλα, αλλά και την τεχνική άλματος και τα αισθήματα φόβου ή επιτυχίας. Ως εκ τούτου, η διδασκαλία βασίζεται σε καθημερινές εμπειρίες των παιδιών και δημιουργεί καταστάσεις για δικές τους ενέργειες και εμπειρίες.

Η διδασκαλία προσφέρει ερεθίσματα, μέσω των οποίων τα παιδιά είναι σε θέση να εκφράζουν λεκτικά εικόνες και ιδέες. Για την προώθηση του λεξιλογίου λαμβάνονται υπόψη – εκτός από τον *βιόκοσμο* των παιδιών – λειτουργικές λέξεις για τον προσανατολισμό στο χώρο (πού, πίσω, πάνω κτλ.) και λογικές σχέσεις (περισσότερο, λιγότερο, ίδιο κτλ.).

Το μάθημα εξοικειώνει τα παιδιά με τον κόσμο των βιβλίων και των κειμένων με παιγνιώδη τρόπο. Τα παιδιά μαθαίνουν πως σύμβολα, σημεία και εικονογράμματα έχουν ένα νόημα στην καθημερινή τους ζωή.

Τα παιδιά αναγνωρίζουν τη γραφή και τις λειτουργίες της. Κάνουν εξάσκηση με διαφορετικά γραφικά υλικά, για να μάθουν να τα μεταχειρίζονται στοχευμένα και ελεγχόμενα. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να γράφουν το όνομά τους. Αναλόγως το τι φέρνει το κάθε παιδί ξεχωριστά, αρχίζουν να διαβάζουν και να γράφουν. Αυτό δε συμβαίνει με τον ίδιο τρόπο σε κάθε γλωσσική ομάδα: Όταν διδάσκεται η λατινική γραφή, τα παιδιά διαβάζουν και γράφουν μόνο, αν τα ίδια το επιθυμούν. Σε άλλες ομάδες η εκμάθηση γραφής μπορεί να έχει μεγαλύτερη σημασία. (βλ. κεφάλαιο 5.1)

Κατώτερη βαθμίδα

Σημείο εκκίνησης είναι οι καθημερινές και προσωπικές εμπειρίες των παιδιών στην οικογένεια, τη *χώρα προέλευσης* και την Ελβετία. Σε αυτή την ηλικία είναι ακόμη δυνατός ο δεσμός με τη οικογένεια και ο προσανατολισμός στις αξίες της.

Στο μάθημα προωθούνται όλοι οι τομείς της γλώσσας. Ακουστική κατανόηση και ομιλία, ανάγνωση και γραφή. Συγχρόνως χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο παιγνιώδεις μορφές μάθησης. Η εισαγωγή στην ανάγνωση και τη γραφή συτη περιλαμβάνει τον εγγραμματισμό στη γερμανική σχολική γλώσσα. Όπου είναι αναγκαίο, ο δάσκαλος παρέχει συγκρίσεις με το γερμανικό αλφάβητο για να αποφευχθούν παρεξηγήσεις. (βλ. κεφ. 5.1)

Μέση βαθμίδα

Για τα παιδιά της μέσης βαθμίδας η ομάδα των συνομιλικών είναι πολύ σημαντική. Αυτή η ηλικιακή ομάδα αναπτύσσει ένα φυσικό ενδιαφέρον για τους διαφορετικούς τρόπους ζωής και τους *βιοκόσμους*, με τους οποίους έρχεται σε επαφή. Σε γενικές γραμμές, έχουν θετική στάση για το περιβάλλον τους (οικογένεια, σχολείο) και δεν τα αμφισβητούν σχεδόν καθόλου. Συνήθως είναι χωρίς προκαταλήψεις, ανοιχτοί, αυθόρμητοι απέναντι στην *κουλτούρα προέλευσής* τους και ενδιαφέρονται για τις σχέσεις και τους δεσμούς με την οικογένεια στη *χώρα προέλευσης*.

Στο μάθημα προωθούνται όλοι οι τομείς της γλώσσας, ακουστική κατανόηση και ομιλία, ανάγνωση και γραφή. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί η επέκταση των δεξιοτήτων σε απαιτητικά και περίπλοκα γλωσσικά ευρήματα (Γνωστική Ακαδημαϊκή Ικανότητα της Γλώσσας, *Cognitive Academic Language Proficiency, CALP*).

Ανώτερη βαθμίδα

Οι νέοι στην ανώτερη βαθμίδα ασχολούνται όλο και πιο κριτικά με τις δικές τους αξίες και αυτές του περιβάλλοντός τους. Ως αποτέλεσμα αυτού, απαρνούνται ενδεχομένως τις ριζωμένες αξίες και κανόνες ή τις ιδανικοποιούν. Συχνά αμφισβητούν και το νόημα του μαθήματος ΓΠΠ.

Οι εκπαιδευτικοί κατανοούν αυτή τη στάση και συζητούν κριτικά στο μάθημα διαφορετικά μοντέλα ζωής. Αυτό καθιστά τους νέους ικανούς να προσανατολιστούν, να προάγουν την προσωπικότητά τους και να βρουν το δικό τους δρόμο. Ιδιαίτερα υποστηρίζονται οι νέοι να εντάξουν στη ζωή τους διαφορετικές εμπειρίες, συστήματα αξιών και τη συναίσθηση ότι ανήκουν κάπου.

Το μάθημα αποδέχεται τις ιδιαίτερες ικανότητες και γνώσεις των νέων. Οι μαθήτριες και οι μαθητές ενθαρρύνονται να φέρουν τις δικές τους ιδιαίτερες, διαπολιτισμικές και πολιτιστικές γνώσεις, όχι μόνο στο μάθημα ΓΠΠ, αλλά και στο δημόσιο σχολείο και εκτός σχολείου.

Σημαντική θέση στο μάθημα έχουν η προφορική και γραπτή επικοινωνία, οι γλωσσικές θεωρήσεις και ο γραμματισμός στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι νέοι έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τις αποκτειθέντες ικανότητες σε διάφορες γλώσσες (*γλώσσα προέλευσης*, Γερμανικά, Γαλλικά, Αγγλικά), να κάνουν αναλογίες και να δικτυώσουν τη γνώση τους. Έτσι μπορούν να διευρύνουν τις γλωσσικές τους ικανότητες.

Το μάθημα στηρίζει τους νέους έτσι, ώστε να αναπτύξουν μια επαγγελματική προοπτική και να ενταχθούν στον επαγγελματικό κόσμο. Ειδικότερα τους ενθαρρύνει να αντιλαμβάνονται και να χρησιμοποιούν τις *δίγλωσσες* και *διαπολιτισμικές ικανότητες* ως επιπρόσθετες πηγές.

7.2 Επίπεδα και θέματα – επισκόπηση

Ο παρακάτω πίνακας δίνει μια σύνοψη σχετικά με το ποια θέματα και σε ποια σχολική βαθμίδα μπορούν να επεξεργαστούν μέσω των μαθημάτων ΤΓΠ. Περιλαμβάνει πολλά προτεινόμενα θέματα. Λόγω του περιορισμένου αριθμού μαθημάτων, ο εκπαιδευτικός καλείται να κάνει μια επιλογή.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος είναι απαραίτητο στα περισσότερα θέματα να γίνεται σύγκριση ανάμεσα στις γλώσσες και στον καθημερινό *βίοκοσμο*. Έτσι θα μπορούσε να συζητηθεί για παράδειγμα σε ποιο βαθμό κάποιες συνήθειες στο νηπιαγωγείο είναι ίδιες ή διαφέρουν μέσα στην ίδια την οικογένεια. Αυτές οι συγκρίσεις δεν αναφέρονται ρητά στο κάθε θέμα.

Θέματα	Νηπιαγωγείο	Κατώτερη βαθμίδα	Μέση βαθμίδα	Ανώτερη βαθμίδα
Εγώ και οι άλλοι – ζώντας με άλλους	Γνωρίζει ο ένας τον άλλον	Χαιρετώ, συστήνομαι και συστήνω		
	το νηπιαγωγείο: κανόνες, διαδικασίες και τελετουργικά	Τρόποι και κανόνες καλής συμπεριφοράς	διαφορετικές ομάδες και <i>κουλτούρες</i> : ίδιοι και διαφορετικοί κανόνες και αξίες, αμοιβαίος σεβασμός και εκτίμηση; συγκρούσεις και στρατηγικές επίλυσης	Άτομο και ομάδα, το αίσθημα του ανήκειν και του να είσαι ξένος Ζώντας με την πλειονότητα και τη μειονότητα: <i>Ένταξη</i> , Ρατσισμός, επίκαιρες συζητήσεις και συμβάντα
	Κάνω ή βιώνω κάτι μαζί με άλλους	το σχολείο: κανόνες, διαδικασίες και τελετουργικά		
	Φιλία, καβγάς	Φιλία, καβγάς		
Τι μπορώ να κάνω μόνος μου			Ποιος είμαι: τι με ενοχλεί, πού ανήκω	Πρότυπα και είδωλα: από τον αθλητισμό, από την <i>κουλτούρα</i> , από τον πολιτισμό και την ιστορία
			Ρόλοι των φύλων: αγόρια–κορίτσια	Σχέσεις με το άλλο φύλλο (καθώς επίσης και πολιτισμικές προσδοκίες)
			Δικαιώματα των παιδιών	Ανθρώπινα δικαιώματα

Θέματα	Νηπιαγωγείο	Κατώτερη βαθμίδα	Μέση βαθμίδα	Ανώτερη βαθμίδα
Οικογένεια	Η οικογένεια μου και οι συγγενείς	Η οικογένειά μου και η συγγένεια, κανόνες στην οικογένεια	Καταμερισμός καθηκόντων στην οικογένεια Η ιστορία της οικογένειάς μου: γενιές και γενεαλογικό δέντρο Διαφορετικές οικογενειακές μορφές	Ρόλοι των μελών της οικογένειας: μέσα στην πάροδο του χρόνου, πολιτισμικές διαφορές Πώς κατανοώ εγώ τους ρόλους Λειτουργία και μορφή της οικογένειας σε εξάρτηση από την ιστορία και την <i>κουλτούρα</i> Προσωπικές αξίες, ηθική
Παιχνίδι και ελεύθερος χρόνος	Παίζοντας: ο ένας με τον άλλο,σε διαφορετικά μέρη, με διαφορετικά παιχνίδια Εργαλεία και εξοπλισμός εργασίας	Παίζοντας: ο ένας με τον άλλο,σε διαφορετικά μέρη, με διαφορετικά παιχνίδια, μοντέρνα και παραδοσιακά Ελεύθερος χρόνος και χόμπι	Ξεκουράζομαι και ηρεμώ Διαμόρφωση ελεύθερου χρόνου, αθλητισμός, ομάδες νέων Συναναστροφή με ψηφιακά και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης	Ξεκουράζομαι και ηρεμώ Διαμόρφωση ελεύθερου χρόνου, Συνάντηση νέων, ο πολιτισμός των νέων (μουσική, γλώσσα),συμμαθητές, Σύλλογοι Γνωρίζω τα ψηφιακά και άλλα μέσα Διαφήμιση

Θέματα	Νηπιαγωγείο	Κατώτερη βαθμίδα	Μέση βαθμίδα	Ανώτερη βαθμίδα
Διαμόνη, συνοικία και πόλη	Περιβάλλον στο σπίτι και στο νηπιαγωγείο ο δρόμος για το σχολείο Συγκοινωνία και μέσα συγκοινωνίας	Το σπίτι μας: σπίτι και περιβάλλον ο δρόμος για το σχολείο Μέσα συγκοινωνίας	Σπίτια και κατοικία (ανάλογα και με την κοινωνική τάξη) Συνοικία/χωριό, καταστήματα	Κατοικία και αρχιτεκτονικός ρυθμός, ιστορικές εξελίξεις Πόλεις και αστικοποίηση (ως παγκόσμια εξέλιξη)
Γιορτές, ήθη και έθιμα, μόδα	Γενέθλια και άλλες σημαντικές γιορτές Ρούχα	Γενέθλια και άλλες σημαντικές γιορτές, διαφορετικά είδη γιορτών Διαφορετικά ρούχα ανά περίπτωση	Γιορτάζοντας διαφορετικές γιορτές, θρησκευτικές παραδόσεις Η μόδα των ρούχων στο το πέρασμα του χρόνου, ρούχα εργασίας, ρούχα και κοινωνική θέση, επώνυμα είδη	Συνήθειες διασκέδασης και πάρτυ Μόδα και τελετουργίες στο πέρασμα της ιστορίας
Υγεία και διατροφή	Το σώμα μου: τα μέρη του, η δική μου σωματική ακεραιότητα και των άλλων Υγιεινή Γιατρός τρώω και πίνω υγιεινά	Το ανθρώπινο σώμα, οι πέντε αισθήσεις Υγιεινή διατροφικές συνήθειες, τρώω και πίνω υγιεινά	Υγεία και αρρώστεια, υγιεινός τρόπος ζωής από πού προέρχονται τα τρόφιμα, εποχιακά φρούτα και λαχανικά	Αθλητισμός, εξάρτηση Διασφή, διαφορετικές διατροφικές συνήθειες σε σχέση με την <i>κουλτούρα</i> , την ιστορία και το περιβάλλον

Θέματα	Νηπιαγωγείο	Κατώτερη βαθμίδα	Μέση βαθμίδα	Ανώτερη βαθμίδα
Φύση και τεχνολογία	Οικιακές συσκευές	Ποδήλατο		Επίκαιρες συζητήσεις από την επιστήμη (πειραματόζωα, γενετική κτλ.) ψηφιακά παιχνίδια και συσκευές επικοινωνίας
Λογοτεχνία και τέχνη	Τραγούδια,ομοιοκ αταληξίες, παραμύθια, εικονογραφημένα βιβλία Χρώματα φτιάχνω κάτι μόνος και το συζητώ με τους άλλους	Τραγούδια, σίχοι, παραμύθια, εικονογραφημένα βιβλία Ταινίες	Ιστορίες, θρύλοι,μύθοι, ποιήματα, διαπολιτισμική βιβλιοθήκη Ταινίες	Παραδείγματα κλασικής και μοντέρνας λογοτεχνίας Ταινίες εικαστικές τέχνες, μουσική, τομείς της τέχνης και καλλιτέχνες
Παρελθόν και ιστορία	«όταν ήμουν μικρός» Διαφορές παλιότερα – σήμερα προσωπικά βιώματα στη χώρα <i>προέλευσης</i> : ταξίδια, διακοπές	«όταν ήμουν μικρός» προσωπικά βιώματα στη χώρα <i>προέλευσης</i> : ταξίδια, διακοπές	Ιστορίες της οικογένειάς μου, μετανάστευση Ιστορία της χώρας <i>προέλευσης</i> : σημαντικά γεγονότα, δημιουργία μύθων	Η βιογραφία μου (π.χ. σχετικά με τη μάθηση ή με τις γλώσσες) επίκαιρες κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στη χώρα <i>προέλευσης</i> θρησκείες πολιτική εκπαίδευση (για παράδειγμα: ψήφος και εκλογές)

Θέματα	Νηπιαγωγείο	Κατώτερη βαθμίδα	Μέση βαθμίδα	Ανώτερη βαθμίδα
Εργασία και εκπαίδευση	Επαγγέλματα από άτομα του προσωπικού περιβάλλοντος (μητέρα, πατέρας, νηπιαγωγός), πωλητές, γιατροί	Επαγγέλματα στο σχολείο και στο δημόσιο χώρο (εστιατόρια, αστυνομία, νοσοκομείο, πώληση, κτλ.)	<p>Το επάγγελμα των ονείρων μου, παραδείγματα προσωπικοτήτων από διαφορετικά επαγγέλματα</p> <p>Η σημασία της εκπαίδευσης και της εργασίας</p>	<p>Επιλογή επαγγέλματος και το πέρασμα στον επαγγελματικό κόσμο ή σε κάποιο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελβετία και στη <i>χώρα προέλευσης</i>: επαγγέλματα και προϋποθέσεις, διαφορές ανάμεσα στις χώρες</p> <p>Επάγγελμα και ταυτότητα, χρήση των γλωσσικών και <i>διαπολιτιστικών ικανοτήτων</i>, διαφορετικά διατυπωμένα ερωτήματα, ανάλογα με το φύλο</p> <p>Οικονομία: διάφοροι τομείς, ιστορική εξέλιξη, ανεργία, συνδικάτα</p>

8 Γλωσσάριο

Οι παρακάτω επεξηγήσεις περιγράφουν πώς θα κατανοηθούν οι σχετικοί όροι στο υπάρχον κείμενο.

Bilingualismus

Βλέπε πρώτη γλώσσα και διγλωσσία.

Βασικές ανθρώπινες επικοινωνιακές ικανότητες (Basic Interpersonal Communicative Skills)

Για την εκμάθηση γλώσσας είναι σκόπιμο να ξεχωρίσουμε δυο βασικές ικανότητες: εκείνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα και στην άμεση προσωπική επικοινωνία ονομάζονται στην *ειδική ορολογία* BICS (Basic Interpersonal Communicative Skills, Διαπροσωπικές Επικοινωνιακές Δεξιότητες). Ενώ η ικανότητα στη γνωστική – ακαδημαϊκή γλώσσα, η οποία είναι απαραίτητη για τη σχολική μάθηση ονομάζεται CALP (Cognitive Academic Language Proficiency, Γνωστική Ακαδημαϊκή Γλωσσική Ικανότητα). Οι BICS είναι προσανατολισμένες στην προφορικότητα, ακόμα και όταν γράφονται κείμενα: Η πρόταση είναι σπανίως εγκιβωτισμένη, αλλά αλυσιδωτή. Το λεξιλόγιο βγαίνει από την καθημερινότητα. Η γνωστική – ακαδημαϊκή γλώσσα αντίθετα απαιτεί πιο εξελιγμένες γλωσσικές ικανότητες: Πρέπει κάποιος να μπορεί να περιγράψει αντικείμενα αναφερόμενος στο χώρο και στο χρόνο και να γνωρίζει τους γραμματικούς, καθώς και τους κανόνες ορθής γραφής. Επιπλέον πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί περίπλοκες προτάσεις, αφηγηματικές τεχνικές και διαφορετικά είδη κειμένων. Τέλος απαιτείται ένα διευρυμένο λεξιλόγιο, η ικανότητα μετάδοσης αφηρημένου περιεχομένου και η αποκρυπτογράφηση ειδικών κειμένων.

Βιόκοσμος(-οι)

Στο πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος με τον όρο βιόκοσμος εννοούνται όλα τα πράγματα, τα γεγονότα, με τα οποία ασχολούνται οι άνθρωποι στο παρόν τους. Ο βιόκοσμος είναι μόνο ένα μέρος του συνολικού κόσμου – εξαρτημένο από τις ατομικές καταστάσεις ζωής. Επομένως ο βιόκοσμος ενός γερμανού γιατρού έχει άλλες αναφορές για αυτόν από μιας αφρικάνας αγρεργάτριας, ενός κοριτσιού από το ανώτατο στρώμα της Κροατίας και διαφορετική για ένα αγόρι του κατώτερου στρώματος της Ελβετίας. Το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος δεν χωρίζει με ακρίβεια την *κουλτούρα* από τον βιόκοσμο, αλλά με αυτόν τονίζει περισσότερο τις σχέσεις του ατόμου στο παρόν του, όπως και στις δικές του ενέργειες και ομιλίες.

Γλώσσα μαθήματος

Με τη γλώσσα μαθήματος εννοείται η *επίσημη γλώσσα* μιας χώρας ή μιας κοινωνίας, η οποία διδάσκεται στο ΓΠΠ. Για αυτό θα χρησιμοποιηθεί επίσης ο ορισμός *γλώσσα προέλευσης*.

Γλώσσα προέλευσης

Η γλώσσα προέλευσης ενός παιδιού είναι εκείνη η γλώσσα, η οποία στη χώρα προέλευσής του είναι η γλώσσα του περιβάλλοντος ή η επίσημη γλώσσα. Όταν το παιδί ανήκει στη δεύτερη ή τρίτη γενιά μεταναστών, τότε σε καμία περίπτωση δεν είναι η *γλώσσα προέλευσης η πρώτη του γλώσσα*. Για αυτό το λόγο το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος χαρακτηρίζει τη *γλώσσα του μαθήματος* στη ΓΠΠ όχι ως *πρώτη γλώσσα*, αλλά ως γλώσσα προέλευσης.

Γλώσσα Προέλευσης και Πολιτισμού

Βλέπε σελίδα 7.

Γλώσσα της οικογένειας

Πρόκειται για τη γλώσσα, η οποία ομιλείται γενικά σε ολόκληρο τον οικογενειακό κύκλο (πιθανόν είναι περισσότερες από μία γλώσσες).

Γλώσσα του περιβάλλοντος

Η γλώσσα του περιβάλλοντος είναι η κύρια γλώσσα, η οποία ομιλείται στο περιβάλλον, εδώ η γερμανοελβετική *διάλεκτος*.

Γνωστική Ακαδημαϊκή Ικανότητα της Γλώσσας (Cognitive Academic Language Proficiency)

Βλέπε Basic Interpersonal Communicative Skills (BICS), Βασικές Ανθρώπινες Επικοινωνιακές ικανότητες.

Δεύτερη γλώσσα, Γερμανικά ως δεύτερη γλώσσα (DaZ)

Η δεύτερη γλώσσα είναι εκείνη η γλώσσα, η οποία μαθαίνεται ως δεύτερη. Σε παιδιά με *μεταναστευτικό υπόβαθρο* είναι, κατά κανόνα, εκείνη η γλώσσα, η οποία τους επιτρέπει να συμμετέχουν στην τοπική γλωσσική κοινότητα – στην περίπτωση μας είναι τα Γερμανικά. Για αυτό το λόγο χρησιμοποιείται ο ειδικός όρος Γερμανικά ως Δεύτερη Γλώσσα (Deutsch als Zweitsprache), εν συντομία DaZ. Ωστόσο τα Γερμανικά δεν είναι για όλα τα παιδιά δεύτερη γλώσσα. Όταν, για παράδειγμα, ανήκουν στην τρίτη μεταναστευτική γενιά, μαθαίνουν συχνά Γερμανικά ως *πρώτη γλώσσα* και τη γλώσσα *προέλευσης* ως δεύτερη γλώσσα ή ως δεύτερη *πρώτη γλώσσα* (πρωτεύουσα *διγλωσσία*).

Διάλεκτος

Μια διάλεκτος είναι μια τοπικά ή περιφερειακά περιορισμένη γλώσσα, ή μια περιφερειακή παραλλαγή μια γλώσσας. Οι διάλεκτοι εμφανίζονται σπάνια σε γραπτή μορφή. Μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από την *επίσημη γλώσσα*. Η διάλεκτος μπορεί να αντιστοιχεί στην *καθομιλουμένη*.

Διαπολιτισμική Ικανότητα, διαπολιτισμική μάθηση

Διαπολιτισμική ικανότητα είναι η ικανότητα επιτυχημένης δράσης με ανθρώπους άλλης κουλτούρας. Μπορεί να υπάρχει από μικρή ηλικία ή να εξελιχθεί μέσω διαπολιτισμικής μάθησης. Εμπειρίες σε διαφορετικούς *βιοκόσμους* – όπως είναι η περίπτωση *παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο* – μπορούν να ευνοήσουν αυτήν τη διαδικασία.

Διαπολιτισμική μετάφραση και διαμεσολάβηση

Αυτή η διατύπωση χαρακτηρίζει την μεσολάβηση ανάμεσα σε διάφορους βιοκόσμους και τρόπους ζωής στα πλαίσια της μετανάστευσης. Ένα πρόσωπο διαμεσολάβησης, που περιέχει τη διαπολιτισμικότητα, αντιλαμβάνεται τις ανάγκες από διαφορετικές ομάδες πληθυσμού και μεμονωμένα πρόσωπα, δίνει τη δυνατότητα για συναντήσεις και ευαισθητοποιεί για τις ανάγκες των ενδιαφερομένων. Είναι υπεύθυνο για τη γλωσσική κατανόηση (δηλ. τη μετάφραση) ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη συνομιλιών. Μπορεί να συμβάλει στο να κατανοηθούν από την άλλη μεριά οι φόβοι και οι επιφυλάξεις. Μπορεί να βοηθήσει αλλόγλωσσους γονείς να καταλάβουν το ελβετικό σχολικό σύστημα. Λόγω των επαγγελματικών και βιογραφικών όρων, πολλοί εκπαιδευτικοί της ΓΠΠ μετεκπαιδεύονται έτσι, ώστε να μπορούν να ασχοληθούν στη διαπολιτισμική μεσολάβηση. Για αυτό υπάρχουν κύκλοι μαθημάτων και προσφορές μετεκπαίδευσης.

Διγλωσσία, δίγλωσσος

Με ευρύτερη έννοια είναι κάποιος δίγλωσσος, όταν κατέχει ενεργές ή παθητικές ικανότητες σε δυο γλώσσες. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος χρησιμοποιείται ένας στενότερος ορισμός. Εδώ θα χαρακτηρίζονται δίγλωσσα τα παιδιά, όταν μιλούν Γερμανικά και μία ή περισσότερες μη γερμανικές γλώσσες *προέλευσης*. (Η διγλωσσία θα οριστεί σε αυτό το διδακτικό σχέδιο διαφορετικά από την *πολυγλωσσία*, δες για αυτό την ανάλογη λέξη παραπάνω.)

Ειδική Ορολογία

Η ειδική ορολογία είναι μια παραλλαγή της *επίσημης γλώσσας*, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα εξειδικευμένο λεξιλόγιο.

Εκμάθηση δεύτερης γλώσσας

Στη διδακτική της γλώσσας ξεχωρίζει κάποιος τη δεύτερη από την εκμάθηση ξένης γλώσσας. Όταν ένα παιδί αφομοιώνει τη γλώσσα στη χώρα όπου αυτή χρησιμοποιείται ως *γλώσσα περιβάλλοντος*, τότε πρόκειται για την ιδιοποίηση μιας *δεύτερης γλώσσας*. Παιδιά που δεν έχουν ως *πρώτη γλώσσα* τη γερμανική, μαθαίνουν στη γερμανόφωνη Ελβετία Γερμανικά ως δεύτερη γλώσσα (DaZ). Το σχετικό γλωσσικό μάθημα αναφέρεται σε μια διδακτική, η οποία δεν συμπίπτει με τις διδακτικές για τα Γερμανικά ως *πρώτη γλώσσα* και για τα Γερμανικά ως *ξένη γλώσσα*. Συγκρίνοντας με το μάθημα ξένων γλωσσών του δημοτικού σχολείου, επιδιώκεται ούτως ή άλλως ένα ουσιαδώς υψηλότερο επίπεδο γλώσσας.

Ένταξη

Με τον όρο ένταξη εννοείται μια διαδικασία, κατά την οποία άτομα και ομάδες με διαφορετικό κοινωνικό, πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο πετυχαίνουν μια κοινωνικά και πολιτικά ισότιμη συμμετοχή σε μια κοινωνία και γίνονται σεβαστοί με τα ιδιαίτερα γλωσσικά και πολιτισμικά υπόβαθρα.

Επίσημη γλώσσα

Η επίσημη γλώσσα ισοδυναμεί με την τυποποιημένη γλωσσική μορφή μιας γλωσσικής κοινότητας, επομένως με την γραπτή γλώσσα, την επίσημη γλώσσα, τη λογοτεχνική γλώσσα. Η αμετάβλητη γλώσσα είναι ένα συνώνυμο για τον όρο υψηλού επιπέδου γλώσσα, που σήμερα χρησιμοποιείται όλο και λιγότερο. Η επίσημη γλώσσα υπόκειται εκτεταμένη τυποποίηση, η οποία, μέσω των δημόσιων μέσων μαζικής ενημέρωσης, αλλά κυρίως από το εκπαιδευτικό σύστημα μεταδίδεται και ελέγχεται. Η επικράτησή της θεωρείται κύριος στόχος των γλωσσοδιδακτικών προσπαθειών του σχολείου.

Κουλτούρα

Κουλτούρα σε αυτό το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος θεωρείται το σύνολο των διακριτών πνευματικών, υλικών, διαπολιτισμικών και αισθηματικών πτυχών, οι οποίες χαρακτηρίζουν μια κοινωνία ή μια εθνική ομάδα. Αυτό δεν συμπεριλαμβάνει μόνο την τέχνη και την λογοτεχνία, αλλά τρόπους ζωής, τα βασικά δικαιώματα των ανθρώπων, το σύστημα αξιών, τα ήθη και έθιμα και την κατεύθυνση πίστης. Τα άτομα δεν περιορίζονται στην κουλτούρα τους ή στο εθνικό τους σύνολο. Επομένως δεν πρέπει απαραίτητα να διαθέτουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ιδιότητες ή τρόπους συμπεριφοράς, μόνο και μόνο γιατί ανήκουν σε μία συγκεκριμένη κουλτούρα. Επιπλέον η κουλτούρα μιας κοινωνίας ή μιας εθνικής ομάδας δεν είναι ούτε ομοιογενής, ούτε στατική, ούτε απομονωμένη. Αντίθετα, η πολιτισμική πράξη δημιουργεί συνεχώς νέες έννοιες και οι διαφορετικές πολιτισμικές πρακτικές αναμινύονται.

Κουλτούρα προέλευσης

Η κουλτούρα προέλευσης ενός παιδιού αντιστοιχεί στην *κουλτούρα της χώρας προέλευσης* ή την *κουλτούρα* του έθνους, στον οποίο ανήκει. Για τα παιδιά που έχουν γεννηθεί στην Ελβετία, ο ορισμός αφορά τους γονείς ή το γονέα, επομένως τη δική τους *χώρα προέλευσης* ή έθνος. Ο ορισμός του πολιτισμού προέλευσης παραπέμπει στην ιστορία: Από εκεί κατάγομαι εγώ ή οικογένειά μου. Για να τονιστεί η τρέχουσα κατάσταση των παιδιών, χρησιμοποιείται συχνά στο πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος ο ορισμός *βιόκοσμος* (Lebenswelt).

Μεταναστευτικό υπόβαθρο, με μεταναστευτικό υπόβαθρο

Η διατύπωση «με μεταναστευτικό υπόβαθρο» χρησιμοποιείται για να ενώσει ανθρώπους από διαφορετικές κατηγορίες. Αναφορικά στην Ελβετία περιλαμβάνει – ανεξάρτητα από την παρούσα εθνικότητα! – όλα τα άτομα τα οποία 1) αυτά τα ίδια μετανάστευσαν στην Ελβετία ή εκείνα 2) που έχουν γεννηθεί στην Ελβετία και έχουν τουλάχιστον ένα γονέα που έχει μεταναστεύσει ή πολιτογραφήθηκε στη χώρα. Επομένως πολλά από αυτά τα άτομα δεν έχουν δική τους μεταναστευτική εμπειρία και ζουν από τη γέννησή τους στην Ελβετία ή έχουν την ελβετική υπηκοότητα. Η διατύπωση «παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο» συμπεριλαμβάνει και παιδιά, που δεν έχουν μεταναστεύσει τα ίδια, αλλά δεν έχουν και ξένη εθνικότητα, των οποίων όμως η κατάσταση έχει επηρεαστεί από την μετανάστευση. Αυτή η ανοιχτή ερμηνεία ενέχει τον κίνδυνο πως η μετανάστευση σαν σημασία θα παρερμηνευθεί, αν και για τα εν λόγω άτομα δεν παίζει ιδιαίτερο ρόλο.

Μητρική γλώσσα

Με τον όρο μητρική γλώσσα εννοείται ως η *πρώτη* αποκτηθείσα γλώσσα. Ο όρος είναι ασαφής, γιατί προϋποθέτει ότι μόνο η μητέρα είναι υπεύθυνη για την εκμάθηση της πρώτης γλώσσας. Για αυτό το λόγο το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος κάνει λόγο μόνο για την *πρώτη γλώσσα*.

Ξένη γλώσσα

Μια ξένη γλώσσα είναι η γλώσσα, η οποία μαθαίνεται συμπληρωματικά στην *πρώτη γλώσσα* και μάλιστα εκτός της χώρας στην οποία ομιλείται. Αυτή η γλώσσα, επομένως, δεν αντιστοιχεί στη *γλώσσα περιβάλλοντος*, σε αντίθεση με μια *δεύτερη γλώσσα*, η οποία μαθαίνεται στη χώρα της γλώσσας. Μια ξένη γλώσσα μαθαίνεται, κατά κανόνα, στο σχολείο. Στα δημόσια σχολεία της γερμανόφωνης Ελβετίας αυτές είναι τα Γαλλικά και τα Αγγλικά.

Ξενόγλωσσος (ή αλλόγλωσσος)

Ως ξενόγλωσσα (ή αλλόγλωσσα) θεωρούνται εκείνα τα παιδιά, τα οποία κατέχουν την *πρώτη γλώσσα*, αλλά δεν κατέχουν καθόλου ή σχεδόν καθόλου τη *γλώσσα περιβάλλοντος* (σε εμάς τα Ελβετικά και τα Γερμανικά).

Η ξενογλωσσία δεν είναι στατική. Ξενόγλωσσα παιδιά χάνουν με τον καιρό σε σύντομο χρονικό διάστημα αυτή την κατάταξη με το να γίνονται *δίγλωσσα*.

Παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Βλέπε Μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Παρεμβολή

Περί παρεμβολής γίνεται λόγος, όταν στοιχεία της *πρώτης γλώσσας* μεταφέρονται σε μια άλλη γλώσσα και εκεί θεωρούνται γραμματικά ή σημασιολογικά λάθος (π.χ στα γερμανικά «bekommen» και αγγλικά «become»).

Πολυγλωσσία, πολύγλωσσος

Ο ορισμός πολυγλωσσία ορίζει το φαινόμενο, στο οποίο υπάρχουν διαθέσιμες ικανότητες σε τρεις ή περισσότερες γλώσσες. Ο ορισμός μπορεί να συσχετίζεται είτε με μεμονωμένα άτομα, είτε με κοινωνίες. Το φαινόμενο είναι έκδηλο στην Ελβετία, όπου μιλούνται τέσσερις εθνικές γλώσσες. Σε αυτό το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος θα γίνει λόγος για ένα πολύγλωσσο άτομο όταν αυτό κατέχει ενεργητικές ή παθητικές ικανότητες σε τρεις ή παραπάνω γλώσσες – ανεξάρτητα από την ατομική σχέση με αυτές τις γλώσσες (*πρώτη γλώσσα*, *δεύτερη γλώσσα*, *γλώσσα προέλευσης*, *ξένη γλώσσα*). Με αυτή την έννοια θεωρείται, για παράδειγμα, ένα παιδί ως πολύγλωσσο, όταν μιλά τα Γερμανικά ως *πρώτη γλώσσα* και επιπλέον δυο *ξένες γλώσσες*. Όταν μία από τις ομιλούμενες γλώσσες, είναι μια μη γερμανική *γλώσσα προέλευσης*, τότε το πλαίσιο αναλυτικού προγράμματος κάνει λόγο για *δίγλωσσα* παιδιά.

Πρώτη Γλώσσα

Αυτή είναι η πρώτη γλώσσα κοινωνικοποίησης, επομένως η γλώσσα που μαθαίνεται πρώτη και κυρίως ομιλείται στην οικογένεια. Συνήθως αναφέρεται και σαν «Μητρική Γλώσσα». Η αναγνώριση και η προώθηση της πρώτης γλώσσας είναι θεμελιώδης για μια καλή γλωσσική εξέλιξη, ακόμα και όταν με το χρόνο μια *δεύτερη γλώσσα* (στην περίπτωση μας τα Γερμανικά) θα κυριαρχήσει. Πολλά παιδιά μαθαίνουν σαν πρώτη γλώσσα, συγχρόνως ή χρονικά μετατοπισμένα δύο ή και περισσότερες γλώσσες – π.χ. όταν ο κάθε γονιός μιλάει με το παιδί διαφορετική γλώσσα. Σε αυτή την περίπτωση το παιδί έχει περισσότερες *πρώτες γλώσσες*. Τότε αναφερόμαστε στην πρωτογενή διπλογλωσσία (Bilingualismus).

Ταυτότητα, διπολιτισμική ταυτότητα

Με τον όρο ταυτότητα στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος εννοείται η αυτοερμηνεία ως αυτόνομο άτομο. Σε αυτό ανήκει η υποκειμενική αντίληψη της κατάστασής του, της συνέχειάς του και της ιδιαιτερότητάς του. Η ταυτότητα δεν είναι αμετάβλητη, αλλά δυναμική και εξελίσσεται. Διαμορφώνεται αποφασιστικά μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με άλλους ανθρώπους και μέσω της γλώσσας. Με τον όρο διπολιτισμική ταυτότητα εννοείται η υποκειμενική εμπειρία του συναισθήματος του να ανήκει κάποιος συγχρόνως σε δύο (ή περισσότερες) διαφορετικές συλλογικότητες – εθνότητες, γλωσσικές ομάδες κτλ.

Χώρα προέλευσης

Η χώρα προέλευσης ενός παιδιού είναι η χώρα στην οποία το ίδιο ή οι γονείς του (ή ένας γονιός) και άλλοι συγγενείς είχαν ζήσει αρχικά.

9 Παράρτημα: Πλαίσιο κανονισμών του πλαισίου σπουδών

Αυτό το παράρτημα δεν είναι μέρος της απόφασης της Επιτροπής Εκπαίδευσης από τις 28 Φεβρουαρίου 2011. Προσφέρει τις νομικές βάσεις για το μάθημα ΓΠΠ, οι οποίες ισχύουν σε όλα τα καντόνια. Στη συνέχεια περιγράφει η Υπηρεσία των Σχολείων Ζυρίχης την πράξη (διαδικασία, οργάνωση, συνεργασία) έτσι όπως έχει διαμορφωθεί στο καντόνι λόγω των νομικών προϋποθέσεων.

9.1 Αρχές καντονιών

Η συνδιάσκεψη της Διεύθυνσης Αγωγής (EDK) του καντονιού έχει εκφέρει επαναληπτικώς γνώμη για το μάθημα ΓΠΠ. Στις «Συστάσεις τους για την εκπαίδευση των ξενόγλωσσων παιδιών» στις 24 Οκτωβρίου 1991, διαβεβαιώνει το βασικό δικαίωμα για τα παιδιά με *μεταναστευτικό υπόβαθρο*, για φροντίδα της γλώσσας και του πολιτισμού της χώρας προέλευσης. Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Αγωγής προτείνει τις σχετικές υποχρεώσεις, τοπικές και του καντονιού:

- υποστήριξη του μαθήματος ΓΠΠ με την κατάλληλη μορφή και, αν είναι δυνατόν, να ενσωματωθούν το λιγότερο δυο διδακτικές ώρες την εβδομάδα στην ώρα του μαθήματος,
- δωρεάν διάθεση του σχολικού εξοπλισμού,
- προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς του κανονικού σχολείου και των εκπαιδευτικών της ΓΠΠ,
- επίσκεψη του μαθήματος ΓΠΠ από τους ενδιαφερόμενους μαθητές και μαθήτριες και ενδεχομένως υπόδειξη της βαθμολόγησης στο ενδεικτικό,
- ενημέρωση των γονέων με *μεταναστευτικό υπόβαθρο* για τις επιλογές στην εκπαίδευση,
- κατά την αξιολόγηση των μαθητών, καθώς και για την απόφαση επιλογής της σχολικής πορείας, να λαμβάνονται υπόψη οι γλωσσικές ικανότητες που αποδίδονται στην καταγωγή, οι οποίες έχουν αποκτηθεί στο μάθημα ΓΠΠ.

Η Διεύθυνση Αγωγής προβλέπει στις εθνικές στρατηγικές του 2004 για το γλωσσικό μάθημα, την προώθηση της *γλώσσας προέλευσης* των παιδιών με *μεταναστευτικό υπόβαθρο*.⁵ Ο ίδιος στόχος ακολουθείται, μετά από συμφωνία των καντονιών, σχετικά με την εναρμόνιση του υποχρεωτικού σχολείου, διότι τα καντόνια υποχρεούνται να στηρίζουν τα θρησκευτικά και πολιτικά ουδέτερα διαμορφωμένα μαθήματα ΓΠΠ.⁶

⁵ Γλωσσικό μάθημα στο υποχρεωτικό σχολείο: Στρατηγικές της Διεύθυνσης Αγωγής και το σχέδιο εργασίας για τον ελβετικό συντονισμό, από τις 25 Μαρτίου 2004 (βλ. 1.1, 2.1, 2.2, 3.8.2).

⁶ Συμφωνία ανάμεσα στα καντόνια σχετικά με την εναρμόνιση του υποχρεωτικού σχολείου (HarmoS) από τις 14 Ιουνίου 2007 (βλ. Αρθ. 4.4).

9.2 Νομικές αρχές στο καντόνι της Ζυρίχης

Στο καντόνι της Ζυρίχης η ΓΠΠ ρυθμίζεται νομικά μέσω του νόμου και του διατάγματος για τα δημόσια σχολεία. (Ισχύουν οι γερμανόφωνες διατυπώσεις, οι οποίες έχουν δημοσιευθεί και στην επίσημη συλλογή νόμων του καντονιού Ζυρίχης.)

Νόμος δημοτικού σχολείου, 7 Φεβρουαρίου 2005

§ 15.

- ¹ Η διεύθυνση μπορεί να αναγνωρίσει προσφερόμενα μαθήματα ΓΠΠ από εξωσχολικούς φορείς.
- ² Το διάταγμα ρυθμίζει τις προϋποθέσεις της αναγνώρισης, καθώς και τις συνέπειές της.

Διάταγμα για το δημοτικό σχολείο, 28 Ιουνίου 2006

§ 13.

- ¹ Στα μαθήματα ΓΠΠ διευρύνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τις γνώσεις τους στην πρώτη τους γλώσσα και στον πολιτισμό της χώρας προέλευσης.
- ² Φορείς των μαθημάτων είναι οι πρεσβείες ή τα προξενεία των χωρών προέλευσης. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί να αναγνωρίσει μαθήματα και άλλων φορέων.
- ³ Τα μαθήματα αναγνωρίζονται, όταν το Πλαίσιο Αναλυτικού προγράμματος ανταποκρίνεται σε αυτό του Συμβουλίου Εκπαίδευσης, όταν είναι πολιτικά και θρησκευτικά ουδέτερα και όταν δεν είναι κερδοσκοπικά. Τα μαθήματα συμπεριλαμβάνουν στο νηπιαγωγείο το ανώτερο τέσσερις και στην πρώτη τάξη το πολύ δυο διδακτικές ώρες την εβδομάδα.
- ⁴ Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διαθέτουν ικανότητα για διδασκαλία, επαρκή γνώση της γερμανικής γλώσσας και να παρακολουθήσουν την υποχρεωτική μετεκπαίδευση.

§ 14.

- ¹ Αν είναι δυνατόν τα μαθήματα ορίζονται εκτός των ωρών διδασκαλίας.
- ² Οι κοινότητες:
  - ^{α.} διαθέτουν δωρεάν, αν είναι δυνατό, κατάλληλους χώρους,
  - ^{β.} απαλλάσσουν τις μαθήτριες και τους μαθητές από το τακτικό μάθημα το πολύ για δυο διδακτικές ώρες την εβδομάδα σε περίπτωση που τα μαθήματα λαμβάνουν χώρα σε ώρες μαθήματος,
  - ^{γ.} δηλώνουν στην Διεύθυνση Εκπαίδευσης ελλείψεις για τη διεξαγωγή του μαθήματος.
  - ^{δ.} οι βαθμοί του μαθήματος περνούν στο ενδεικτικό.
  - ^{ε.} Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης ρυθμίζει τη διαδικασία εγγραφής. Κατά τα άλλα η οργάνωση και η πραγματοποίηση των μαθημάτων είναι υπόθεση των φορέων, κυρίως η χρηματοδότηση όπως και η επιλογή, η πρόσληψη και η εποπτεία των εκπαιδευτικών.

9.3 Οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος στο καντόνι της Ζυρίχης

Αναγνώριση των φορέων

Οι φορείς του ΓΠΠ, οι οποίοι είναι αναγνωρισμένοι από την Διεύθυνση Εκπαίδευσης, έχουν το δικαίωμα να οργανωθούν εντός του δημόσιου σχολείου, σύμφωνα με τους κανονισμούς των σχολικών διαταγμάτων. Η αναγνώριση γίνεται σε ορισμένη από την Υπηρεσία Σχολείων διαδικασία. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας φορέας πρέπει κυρίως:

- να εξασφαλίζει πως το πρόγραμμα διδασκαλίας και το μάθημα ανταποκρίνονται στο παρόν πλαίσιο διδακτικού προγράμματος,
- να είναι πολιτικά και θρησκευτικά ουδέτερος,
- να διαθέτει καταρτισμένους εκπαιδευτικούς με επαρκείς γνώσεις στη γερμανική γλώσσα,
- να μην έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα,
- να συνεργάζεται με τοπικά σχολεία και τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Πληροφορίες και δηλώσεις

Όπως οι μεμονωμένοι φορείς, έτσι και τα τοπικά σχολεία πληροφορούν τα παιδιά και/ή τους γονείς τους για την υπάρχουσα προσφορά μαθήματος.

Η παρακολούθηση του μαθήματος μπορεί να ξεκινήσει από το νηπιαγωγείο ή αργότερα, ανάλογα με την προσφορά της εκάστοτε γλώσσας. Η δήλωση στο μάθημα γίνεται μέσω του εκπαιδευτικού της εκάστοτε τάξης. Τον Ιανουάριο μοιράζεται στους γονείς μια αίτηση. Μέσω της διεύθυνσης του σχολείου προωθείται στους φορείς των μαθημάτων. Οι γονείς μπορούν να έρθουν σε επαφή με το πρόσωπο που συντονίζει τα ΓΠΠ μαθήματα.

Οι εκπαιδευτικοί ενημερώνουν εγκαίρως και άμεσα τους γονείς σχετικά με το συγκεκριμένο μάθημα (ώρες,τόπος,εκπαιδευτικοί) ή για τη μη πραγματοποίηση μαθήματος. Το μάθημα αρχίζει με την έναρξη της σχολικής χρονιάς.

Η εγγραφή υποχρεώνει σε τακτική παρακολούθηση και ισχύει μέχρι την αίτηση διαγραφής από τους γονείς ή μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Ώρες και χώροι διδασκαλίας

Οι μαθήτριες και οι μαθητές επισκέπτονται το ΓΠΠ μάθημα στο νηπιαγωγείο και την πρώτη τάξη του δημοτικού το πολύ δυο διδακτικές ώρες, ενώ στις υπόλοιπες τάξεις το πολύ τέσσερις διδακτικές ώρες την εβδομάδα. Το ΓΠΠ μάθημα λαμβάνει χώρα, όταν είναι δυνατόν, εντός των κανονικών σχολικών ωρών διδασκαλίας (8 – 12, 13.30 – 17). Το μάθημα μπορεί το μέγιστο για δυο διδακτικές ώρες να πραγματοποιηθεί αντί της τακτικής διδασκαλίας. Σε αυτήν την περίπτωση, τα εν λόγω παιδιά εξαιρούνται από το μάθημα.

Οι φορείς γνωστοποιούν στους τοπικούς υπευθύνους τις επιθυμητές ώρες διδασκαλίας για τη νέα σχολική χρονιά το αργότερο μέχρι τέλη Μαρτίου. Οι οριστικές ώρες ορίζονται ύστερα από συνεννόηση μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων και της σχολικής κοινότητας.

Το μάθημα ΓΠΠ λαμβάνει χώρα σε χώρους του δημόσιου σχολείου όσο το δυνατόν κοντύτερα στον τόπο κατοικίας των παιδιών. Οι σχολικές κοινότητες θέτουν για αυτό το λόγο στη διάθεση των εκπαιδευτικών φορέων κατάλληλους σχολικούς χώρους. Οι εκπαιδευτικοί του ΓΠΠ φροντίζουν για την τήρηση των κανονισμών των σχολείων.

Οι εκπαιδευτικοί φορείς πληροφορούν τους τοπικούς υπευθύνους και την υπηρεσία των σχολείων στην αρχή της σχολικής χρονιάς σχετικά με την τελική οργάνωση του μαθήματος (τάξεις, ώρες, χώροι, εκπαιδευτικοί). Αυτά τα στοιχεία εξυπηρετούν τη σχολική υπηρεσία ώστε να ενημερώνουν για το ΓΠΠ μάθημα και να στηρίζουν τον συντονισμό τους.

Μέσα διδασκαλίας και υλικά διδασκαλίας

Η αγορά των υλικών διδασκαλίας είναι θέμα των φορέων.

Στις σχολικές κοινότητες προτείνεται να τίθονται στη διάθεση του ΓΠΠ εκπαιδευτικών δωρεάν τεχνικά μέσα διδασκαλίας (φωτοτυπικό μηχάνημα, προβολέας διαφανειών, ηλεκτρονικοί υπολογιστές κ.ά.), όπως και υλικά (κιμωλίες, τετράδια, χαρτί και παρόμοια).

Ενδεικτικό και καταχώρηση βαθμολογίας

Βλέπε κεφάλαιο 4.2.

Εκπαιδευτικοί ΓΠΠ

Η επιλογή και η πρόσληψη των εκπαιδευτικών ΓΠΠ είναι ζήτημα των εκπαιδευτικών φορέων.

Οι εκπαιδευτικοί φορείς φροντίζουν ώστε οι εκπαιδευτικοί που είναι καινούριοι στο καντόνι να:

- είναι επαρκώς παιδαγωγικά καταρτισμένοι (δίπλωμα διδασκαλίας ή ισάξια εκπαίδευση ή ανάλογη εμπειρία και μετεκπαίδευση),
- κατέχουν ικανές γνώσεις Γερμανικών για προφορική συνεννόηση (οι σχετικές γνώσεις αποδυνκνώνονται με ένα πιστοποιητικό της γλώσσας, το οποίο αντιστοιχεί στο επίπεδο B1 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς ή μέσω της επιτυχίας εξετάσεων, οι οποίες διεξάγονται από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης),
- παρακολούθηση της ενημερωτικής εκδήλωσης, η οποία διοργανώνεται από την Διεύθυνση Εκπαίδευσης,
- παρακολούθηση του εισαγωγικού μαθήματος στο σχολικό σύστημα της Ζυρίχης, το οποίο προσφέρεται από τη παιδαγωγική σχολή της Ζυρίχης κατ'έξουσιοδότηση της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Στην περίπτωση που ένας εκπαιδευτικός δεν τηρεί τις παραπάνω προϋποθέσεις, ζητά η Διεύθυνση Εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα να ληφθούν διορθωτικά μέτρα. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί στην ανάγκη να ανακαλέσει την έγκριση διδασκαλίας του εν λόγω εκπαιδευτικού στη ΓΠΠ της Ζυρίχης.

Για τη διδασκαλία των εκπαιδευτικών είναι πολύ σπουδαίο, αν αυτοί εξοικειωθούν με τις τοπικές σχολικές συνθήκες. Για αυτό το λόγο προτείνεται στους εκπαιδευτικούς φορείς να μην αλλάζουν τους εκπαιδευτικούς μετά από λίγα χρόνια (καμία «Περιστροφική αρχή »).

Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση της ΓΠΠ μαθήματος είναι θέμα των εκπαιδευτικών φορέων. Ελάχιστες σχολικές κοινότητες παρέχουν οικονομική εισφορά ή προσλαμβάνουν ΓΠΠ εκπαιδευτικούς. Σε πολλούς φορείς συνεισφέρουν και οι γονείς.

Εποπτεία

Το ΓΠΠ υπόκειται, όσον αφορά στην παιδαγωγική, το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία, στην εποπτεία των εκπαιδευτικών φορέων. Όσον αφορά τα σημεία, τα οποία ρυθμίζονται από τον κανονισμό για τα δημόσια σχολεία, υπόκειται στην εποπτεία της Υπηρεσίας Φροντίδας των Σχολείων (Schulpflege).

Ο έλεγχος παρουσίας στα τμήματα και η λήψη γενικών μέτρων για τους μαθητές που απουσιάζουν ή αργοπορούν, εναπόκειται στους εκπαιδευτικούς φορείς. Αυτοί παρέχουν την δυνατότητα στην Υπηρεσία Φροντίδας των Σχολείων να λάβει γνώση για τη συμμετοχή παιδιών. Δικαίωμα στην εποπτεία έχουν και οι εκπαιδευτικοί του δημόσιου σχολείου, οι οποίοι απαλλάσσουν παιδιά από το μάθημα προκειμένου να συμμετέχουν στο ΓΠΠ μάθημα.

Σε περίπτωση, που οποιαδήποτε παράπονα δεν μπορούν να επιλυθούν από τους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς, ακολουθεί συζήτηση μεταξύ της αρμόδιας Υπηρεσίας Φροντίδας Σχολείων και τον εκπαιδευτικό φορέα. Σε περίπτωση σοβαρών παραπόνων, τα οποία ύστερα από προειδοποιήσεις δε λύνονται, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης έχει τη δυνατότητα να αφαιρέσει το δικαίωμα διεξαγωγής του κατακρητιού ΓΠΠ μαθήματος εντός του δημόσιου σχολείου.

Συνεργασία ανάμεσα στους ΓΠΠ εκπαιδευτικούς και τα τοπικά σχολεία

Στους εκπαιδευτικούς του δημόσιου σχολείου και στους ΓΠΠ εκπαιδευτικούς προτείνεται να αναζητούν μια αμοιβαία επαφή. Οι διευθύνσεις ενός σχολείου καλούν τους ΓΠΠ εκπαιδευτικούς (ή τους υπεύθυνους του ΓΠΠ) σε σχολικές συσκέψεις, οι οποίες εξετάζουν θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Μπορούν να προσκαλούν τους εκπαιδευτικούς περιστασιακά, για παράδειγμα κάθε χρόνο, για μια συνάντηση ανταλλαγής απόψεων. Ο στόχος τέτοιων συναντήσεων μπορεί να είναι η αμοιβαία γνωριμία, ανταλλαγή εμπειριών ή συζήτηση κοινών προκλήσεων.

Το ΓΠΠ μάθημα είναι μια προσφορά εντός του δημόσιου σχολείου. Είναι σκόπιμο οι ΓΠΠ εκπαιδευτικοί να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του σχολείου και στις διαδικασίες της σχολικής εξέλιξης. Ιδιαίτερα σχολεία με μεγάλο ποσοστό *δίγλωσσων* παιδιών επωφελούνται από μια θεσμοθετημένη συνεργασία. Αυτό μπορεί να σημαίνει προώθηση συγκεκριμένων παιδιών, πραγματοποίηση πολύγλωσσων και διαπολιτισμικών σχδίων εργασίας ή από κοινού ενημέρωση των γονέων. Οι ΓΠΠ εκπαιδευτικοί, οι οποίοι είναι ανάλογα καταρτισμένοι, ασχολούνται επιτυχημένα με την *διαπολιτισμική μετάφραση και μεσολάβηση*, μεταξύ των άλλων σε συγκρούσεις με κοινωνικοπολιτιστικό υπόβαθρο. Είναι πολύ συνετό, να αναμιγνύονται οι ΓΠΠ εκπαιδευτικοί στην αξιολόγηση των μαθητών και μαθητριών: στην μαθησιακή αξιολόγηση, στις σχολικές συζητήσεις, στις αποφάσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό. Το πρόγραμμα QUIIMS (Ποιότητα στα Πολυπολιτισμικά Σχολεία) των δημόσιων σχολείων της Ζυρίχης προτείνει να θεωρηθεί το μάθημα ΓΠΠ ως μέρος της προώθησης της γλώσσας και να ενσωματωθεί στο τοπικό σχολικό πρόγραμμα.

Υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και γονέων

Η συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι έχει γενικά μεγάλη σημασία για την σχολική επιτυχία των παιδιών και των νέων. Έχει θετική επίδραση στη σχολική επιτυχία, αν οι εκπαιδευτικοί έχουν τακτική συνεργασία με τους γονείς, να τους πληροφορούν για τα συμβαίνοντα στο σχολείο και να συζητούν τον τρόπο, με τον οποίο οι γονείς μπορούν να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στη μάθηση.

Οι εκπαιδευτικοί ΓΠΠ μπορούν να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς του δημόσιου σχολείου στη συνεργασία τους με τους γονείς. Για παράδειγμα συνεργάζονται σε εκδηλώσεις ή μεταφράζουν σε συζητήσεις. Παράλληλα μπορούν να ασχοληθούν με τη *διαπολιτισμική μεσολάβηση*, κάτι που απαιτεί καλές γνώσεις στις δυο γλώσσες και στο σχολικό σύστημα. Τέτοιου είδους υπηρεσίες παρέχονται ύστερα από συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές αρχές, στα πλαίσια του δυνατού χρονικού διαστήματος, στα πλαίσια των επαγγελματικών υποχρεώσεων ή έναντι συμφωνημένης αμοιβής.

Συνεργασία με τις υπηρεσίες φροντίδας των σχολείων

Οι τοπικές σχολικές αρχές συμβάλλουν ώστε το ΓΠΠ μάθημα να πραγματοποιείται εντός του δημόσιου σχολείου κάτω από καλές συνθήκες. Σε αυτούς προτείνεται να διορίζουν ένα αρμοδίον πρόσωπο για την επικοινωνία με την κοινότητα ή τη σχολική μονάδα. Σε αυτό το πρόσωπο εναπόκειται να προβεί σε έγκαιρες ρυθμίσεις σχετικά με τη διαμόρφωση ωραρίου, τις ανάγκες χώρου και να προωθεί τη συνεργασία.

Συνεργασία και συντονισμός σε επίπεδο καντονιού

Από τη μεριά της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης είναι η Υπηρεσία Δημόσιων Σχολείων υπεύθυνη για το συντονισμό του ΓΠΠ μαθήματος και τη διοικητική υποστήριξη. Από τη μεριά του φορέα του μαθήματος ορίζει κάθε φορέας ένα άτομο, το οποίο είναι υπεύθυνο για το συντονισμό σε τοπικό επίπεδο και επίπεδο καντονιού και συνεργάζεται με την Υπηρεσία δημόσιων Σχολείων.

Δυο επιτροπές φροντίζουν για την ανταλλαγή σημαντικών πληροφοριών, για τη διευκρίνιση εννοιολογικών και οργανωτικών θεμάτων όπως και συζήτηση παιδαγωγικών πτυχών. Πρόκειται για «την ομάδα συντονισμού για τα μαθήματα ΓΠΠ» και για «την εκπαιδευτική επιτροπή ΓΠΠ». Και στις δυο επιτροπές εκπροσωπούνται οι φορείς, οι τοπικές σχολικές αρχές και οι εκπαιδευτικοί του δημόσιου σχολείου. Επίσης συμμετέχει και η Παιδαγωγική Σχολή Ζυρίχης, η οποία διεξάγει μετεκπαιδεύσεις για ΓΠΠ εκπαιδευτικούς.

